

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Юридичний факультет

Кафедра конституційного та адміністративного права і процесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Спеціальність 081 «Право»

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан юридичного факультету

Т.в.о. директора НН ІПО

Начальник НМВ

Кур'ян В.В.

Ткаля О.В.

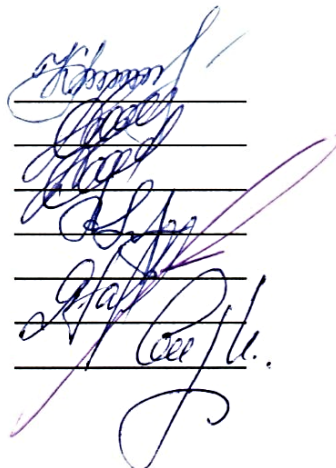
Ткаля О.В.

Коваль А.А.

Січко Д.С.

Зуб К.М.

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Актуальні проблеми адвокатської діяльності	
Галузь знань	08 Право	
Спеціальність	081 Право	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Право	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2023-2024	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	9	13,14,15
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: • лекції • семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) • годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15	6
	30	8
	75	106
Відсоток аудиторного навантаження	38 %	12 %
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Контрольна робота (з.ф.н.)	
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Дисципліна «Актуальні проблеми адвокатської діяльності» покликана виробити у студентів уміння вирішувати сучасні проблеми діяльності адвоката-захисника, аналізувати правозастосовну практику, формулювати власні правові позиції з означеного напрямку; сформувати практичні навички під час участі у проведенні процесуальних дій, прийнятті та оформленні процесуальних рішень.

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адвокатської діяльності» є формування компетентностей у сфері доктринальних уявлень щодо правової природи інституту адвокатури, його місця та значення, взаємодії з державною владою, інститутом громадянського суспільства; розвитку навичок аналітичної діяльності магістрантів, вироблення вмінь самостійного аналізу та тлумачення законодавства, судової практики з питань діяльності адвокатури, проведення порівняльно-правового аналізу організації і діяльності адвокатури у різних правових системах тощо.

Метою також є формування компетентностей, необхідних для здобуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми при здійсненні правозастосовної діяльності в розрізі забезпечення правовою допомогою особою, в тому числі відносно якої здійснюється кримінальне переслідування.

Однією із складових мети навчальної дисципліни є підготовка фахівця у галузі «Право», що здатен у своїй професійній діяльності приймати ефективні рішення, які приводять до результату в правовому полі та сприяють позитивній

зміні сприйняття суспільством професії «Адвокат», а також здатен усвідомлювати та пропагувати адвокатську діяльність, як важливу ланку в національній правовій системі та правовий засіб стійкої взаємодії суб'єктів права, що забезпечить підвищення правосвідомості суспільства загалом та стане однією із складових забезпечення правопорядку у державі та, окрім іншого, буде здатен сприяти розвитку провідних галузей публічного та приватного права через забезпечення ефективного захисту прав суб'єктів публічного та приватного права.

Завданнями навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адвокатської діяльності» є:

- засвоєння систематизованих знань щодо національних та зарубіжних наукових доктрин організації та діяльності інституту адвокатури;
- розуміння актуальних проблем та напрямів сучасних наукових досліджень у галузі теорії адвокатури;
- розвиток навичок самостійного ефективного вирішення задач, що виникають в ході здійснення адвокатської діяльності, проблем іноваційного характеру, проведення науководослідницької роботи тощо;
- набуття вмінь ефективного застосування теоретичних знань у практичній діяльності;
- розвиток навичок побудови правових алгоритмів за принципом синергії права, закону та підзаконних нормативно-правових;
- формування навичок прийняття рішень у складних процесуальних ситуаціях;
- опанування вмінь консультування з питань застосування законодавства та здійснення діяльності з підвищення правової свідомості громадян;
- формування навичок представництва інтересів фізичних та юридичних осіб в системі судової гілки влади, в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- набуття навичок складання процесуальних документів відповідно до цивільного, господарського процесуальних кодексів України та Кодексу адміністративного судочинства України;
- засвоєння логіки доказування при встановленні фактів та обставин у кримінальних провадженнях;
- опанування необхідною науково-методологічною підготовкою, яка забезпечить належне виконання захисної діяльності під час досудового розслідування та в інших стадіях кримінального судочинства;
- підвищення юридичної культури та ерудиції фахівців, оволодіння позитивним досвідом інших держав щодо належного виконання правозахисної функції в кримінальному судочинстві України;
- набуття навичок здійснення порівняльно-правового аналізу кримінального процесуального законодавства України та європейських держав в частині регламентації досудового розслідування та судового розгляду кримінальних справ;
- набуття вмінь формувати правову позицію з урахуванням здійснюваної суб'єктом кримінальної процесуальної функції під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження;

- набуття навичок складання процесуальних документів досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження;
- формування справедливості і законності, почуття відповідальності перед людиною, суспільством, державою.

Передумови вивчення дисципліни: викладання даної дисципліни базується на знаннях, вміннях та навичках, отриманих в ході вивчення таких дисциплін, як теорія держави та права, цивільне право та процес, господарське право та процес, адміністративне право та процес, кримінальне право та процес, фінансове право, екологічне та земельне право, морське право тощо.

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми адвокатської діяльності» належить до навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки. При її вивченні також використовуються знання, отримані з таких дисциплін, як: «Теорія та філософія права», «Конституційне право», «Судове право», «Організація діяльності адвокатури», «Основи адвокатури», «Безоплатна правова допомога» та ін.

Методика вивчення дисципліни полягає у застосуванні філософських (принцип діалектики, детермінізму, ізоморфізму), загальнонаукових (історико-правового, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, узагальнення, системно-функціонального) спеціально наукових (формально-юридичного порівняльно-правового, методу судової статистики, тлумачення правових норм, аргументування) та міждисциплінарних методів (ситуативного, синергетичного підходів), з метою набуття знань практично-прикладного характеру під час лекцій, практичних занять, самостійної роботи та вивчення першоджерел і навчально-методичної літератури.

В результаті вивчення дисципліни магістрант отримує:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 20. Здатність до організації власної професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Історичний генезис адвокатури як складова еволюції суспільства.	1	2	5
2	Тема 2. Правова природа та функції інституту адвокатури Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності. .	1	2	5
3	Тема 3. Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури.	1	2	5
4	Тема 4. Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства.	1	2	5
5	Тема 5. Адвокатура і судова влада.	1	2	5
6	Тема 6. Принципи організації і діяльності адвокатури.	1	2	5
7	Тема 7. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.	1	2	5
8	Тема 8. Деонтологічні стандарти адвокатської Діяльності	1	2	5
9	Тема 9. Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги.	1	2	5
10	Тема 10. Юридична відповідальність адвоката.	1	2	5
11	Тема 11. Актуальні проблеми участі адвоката у кримінальному судочинстві.	1	2	5
12	Тема 12. Стратегія і тактика адвокатської діяльності. за функціями інституту адвокатури.	1	2	5
13	Тема 13. Особливості участі адвоката у конституційному судочинстві.	1	2	5
14	Тема 14. Участь адвоката у Європейському суді з прав людини.	1	2	5
15	Тема 15. Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу.	1	2	5
	Всього за курс	15	30	75

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Тема 1. Історичний генезис адвокатури як складова еволюції суспільства.	-	-	8
2	Тема 2. Правова природа та функції інституту адвокатури Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності.		2	6
3	Тема 3. Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури.	-	-	8
4	Тема 4. Концептуальні засади взаємодії	-	2	6

	адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства.			
5	Тема 5. Адвокатура і судова влада.	2	-	6
6	Тема 6. Принципи організації і діяльності адвокатури.	-	-	8
7	Тема 7. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.	-	2	6
8	Тема 8. Деонтологічні стандарти адвокатської Діяльності	2	-	6
9	Тема 9. Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги.	-	2	6
10	Тема 10. Юридична відповідальність адвоката.	-	-	8
11	Тема 11. Актуальні проблеми участі адвоката у кримінальному судочинстві.	-	-	8
12	Тема 12. Стратегія і тактика адвокатської діяльності. за функціями інституту адвокатури.	2	-	6
13	Тема 13. Особливості участі адвоката у конституційному судочинстві.	-	-	8
14	Тема 14. Участь адвоката у Європейському суді з прав людини.	-	-	8
15	Тема 15. Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу.	-	-	8
	Всього за курс	6	8	106

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План лекцій

Денна форма

1	<p>Тема 1. Історичний генезис адвокатури як складова еволюції суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція суспільних відносин як основа виникнення права на правову допомогу та адвокатури. 2. Порівняльна характеристика функцій інституту адвокатури у Стародавній Греції, Стародавньому Римі, в Україні, Європейських країнах і США. 3. Історико-правові аспекти виникнення безоплатної правової допомоги (з моменту виникнення стародавніх держав до теперішнього часу). <p>Тема 2. Правова природа та функції інституту адвокатури. Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова природа, сутність та значення інституту адвокатури: вітчизняна та зарубіжна наукова доктрина. 2. Конституційний статус інституту адвокатури. 3. Нові підходи у розвитку адвокатури. 4. Функції інституту адвокатури (захисту, представництва, консультування, правоосвіти). Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності: дискусійні питання, перспективи розвитку та правового визначення.
---	---

3	<p>Тема 3. Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація, значення та загальна характеристика міжнародних стандартів організації та діяльності інституту адвокатури. 2. Міжнародні принципи (стандарти) організації та діяльності інституту адвокатури у рішеннях ЄСПЛ. 3. Рішення міжнародних судів з питань організації та діяльності адвокатури. 4. Основні засади транскордонної діяльності адвокатів. <p>Тема 4. Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адвокатура як форма реалізації державних гарантій права на професійну правничу в реаліях України та відповідно міжнародних стандартів. 2. Взаємодія адвокатури і держави на основі партнерства та об'єднання зусиль в побудові правової держави. 3. Місце адвокатури в українському громадянському суспільстві. Взаємодія адвокатури і органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства 4. Форми та механізми взаємодії інституту адвокатури і громадянського суспільства.
5	<p>Тема 5. Адвокатура і судова влада.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адвокатура та судова влада в правовій системі України через призму публічного інтересу суспільства. 2. Характер взаємовідносин інституту адвокатури та судової гілки влади в Україні. 3. Міжнародні та національні стандарти взаємодії суддів та адвокатів. 4. Дисциплінарна відповідальність адвоката та судді. <p>Тема 6. Принципи організації і діяльності адвокатури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи організації та діяльності інституту адвокатури та їх співвідношення з принципами діяльності інших державних та недержавних інститутів. 2. Синергія принципів моралі, принципів права та законодавчо визначених принципів у діяльності адвоката. 3. Основні засади (критерії) реалізації права на правову допомогу у рішеннях Європейського Суду з прав людини: принцип права на доступ до правової допомоги адвоката на ранніх стадіях кримінального провадження; принцип права на безоплатну правову допомогу; принцип права на ефективну правову допомогу та забезпечення якості правових (юридичних) послуг та інші.
7	<p>Тема 7. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст правового статусу адвоката в Україні: актуальні наукові підходи. 2. Порядок набуття статусу адвоката, порядок підвищення кваліфікації адвокатів в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз. 3. Інститут помічника адвоката: напрями вдосконалення законодавчого врегулювання. 4. Страхування адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС. 5. Оподаткування адвокатської діяльності. <p>Тема 8. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності: поняття та функції. 2. Етика взаємовідносин адвоката і суду, адвоката та інших учасників процесу, адвоката та посадових осіб органів державної влади, адвоката та органів адвокатського самоврядування. 3. Етичні аспекти взаємин між адвокатами. 4. Вплив принципів права та правил адвокатської етики на діяльність адвоката. <p>Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах.</p>
9	<p>Тема 9. Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правової допомоги та роль адвокатури у їх реалізації. 2. Системи безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу та в

	<p>Україні: порівняльна характеристика.</p> <p>3. Адміністрування системи безоплатної правової допомоги в Україні та країнах Європейського Союзу.</p> <p>4. Характеристика основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по різних категоріям справ. Проблеми оцінки якості надання безоплатної правової допомоги.</p> <p>Тема 10. Юридична відповідальність адвоката.</p> <p>1. Теоретико-прикладні проблеми інституту юридичної відповідальності адвоката.</p> <p>2. Міжнародно-правові стандарти юридичної відповідальності адвоката.</p> <p>3. Види юридичної відповідальності адвоката.</p>
11	<p>Тема 11. Актуальні проблеми участі адвоката у кримінальному судочинстві.</p> <p>1. Правовий статус захисника: порівняльний аналіз вітчизняних та міжнародних стандартів.</p> <p>2. Міжнародно-процесуальні стандарти захисту прав підозрюваного, обвинуваченого, потерпілих та свідків: проблеми імплементації у національне законодавство. Судові прецеденти у кримінальному судочинстві України в порівнянні з іншими країнами романогерманської та англосаксонської правової сім'ї.</p> <p>3. Диференціація функції посередництва і медіативної функції та проблеми їх реалізації у кримінальному процесі.</p> <p>4. Реалізація захисту прав особи у процесуальній ізоляції: проблеми теорії і практики.</p> <p>Тема 12. Стратегія і тактика адвокатської діяльності за функціями інституту адвокатури.</p> <p>1. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час консультивання з питань цивільного, господарського, адміністративного права.</p> <p>2. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час здійснення функції представництва.</p> <p>3. Сутність та значення стратегії і тактики захисту у кримінальному судочинстві.</p> <p>4. Проблеми стратегії і тактики адвокатської діяльності в умовах колізійного захисту, у процесі укладання угод. Особливості захисної промови адвоката.</p>
13	<p>Тема 13. Особливості участі адвоката у конституційному судочинстві.</p> <p>1. Правова природа та роль адвоката у Конституційному судочинстві.</p> <p>2. Особливості надання правничої допомоги адвокатом у Конституційному судочинстві.</p> <p>3. Проведення науково-дослідної роботи з правового питання, що потребує вирішення у Конституційному суді перед консультиванням клієнта та зверненням до суду.</p> <p>4. Актуальні проблеми, що виникають у адвоката у ході надання правничої допомоги у Конституційному судочинстві та шляхи їх вирішення.</p> <p>Тема 14. Участь адвоката у Європейському суді з прав людини.</p> <p>1. Правові засади захисту прав людини та основоположних свобод у Європейському суді з прав людини. Правовий статус адвоката у Європейському Суді з прав людини.</p> <p>2. Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини: практика Суду і особливості українського законодавства.</p> <p>3. Особливості надання правничої допомоги адвокатом у Європейському суді з прав людини на різних процесуальних стадіях (подання, підготовки, розгляду).</p> <p>4. Особливості надання правничої допомоги адвокатом на стадії виконання рішень Європейського суду з прав людини.</p>
15	<p>Тема 15. Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу (1 год.).</p> <p>1. Сучасні системи організації адвокатської діяльності у країнах ЄС та в Україні: порівняльна характеристика.</p>

	<p>2. Правове регулювання організації та діяльності інституту адвокатури у країнах ЄС.</p> <p>3. Загальна характеристика професійних прав та обов'язків адвоката та гарантій адвокатської діяльності у країнах ЄС.</p> <p>4. Моделі безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу.</p> <p>5. Аналіз основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по різних категоріям справ.</p>
--	--

Заочна форма

1	<p>Тема 5. Адвокатура і судова влада.</p> <p>1. Адвокатура та судова влада в правовій системі України через призму публічного інтересу суспільства.</p> <p>2. Характер взаємовідносин інституту адвокатури та судової гілки влади в Україні.</p> <p>3. Міжнародні та національні стандарти взаємодії суддів та адвокатів.</p> <p>4. Дисциплінарна відповідальність адвоката та судді</p>
2	<p>Тема 8. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності.</p> <p>1. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності: поняття та функції.</p> <p>2. Етика взаємовідносин адвоката і суду, адвоката та інших учасників процесу, адвоката та посадових осіб органів державної влади, адвоката та органів адвокатського самоврядування.</p> <p>3. Етичні аспекти взаємин між адвокатами.</p> <p>4. Вплив принципів права та правил адвокатської етики на діяльність адвоката. Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах.</p>
3	<p>Тема 12. Стратегія і тактика адвокатської діяльності за функціями інституту адвокатури.</p> <p>1. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час консультування з питань цивільного, господарського, адміністративного права.</p> <p>2. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час здійснення функції представництва.</p> <p>3. Сутність та значення стратегії і тактики захисту у кримінальному судочинстві.</p> <p>4. Проблеми стратегії і тактики адвокатської діяльності в умовах колізійного захисту, у процесі укладання угод. Особливості захисної промови адвоката.</p>

4.2. План семінарських/практичних занять Денна форма

1	<p>Тема 1. Історичний генезис адвокатури як складова еволюції суспільства.</p> <p>1. Еволюція суспільних відносин як основа виникнення права на правову допомогу та адвокатури.</p> <p>2. Порівняльна характеристика функцій інституту адвокатури у Стародавній Греції, Стародавньому Римі, в Україні, Європейських країнах і США.</p> <p>3. Історико-правові аспекти виникнення безоплатної правової допомоги (з моменту виникнення стародавніх держав до теперішнього часу).</p>
2	<p>Тема 2. Правова природа та функції інституту адвокатури. Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності.</p> <p>1. Правова природа, сутність та значення інституту адвокатури: вітчизняна та зарубіжна наукова доктрина.</p> <p>2. Конституційний статус інституту адвокатури.</p> <p>3. Нові підходи у розвитку адвокатури.</p> <p>4. Функції інституту адвокатури (захисту, представництва, консультування, правоосвіти) . Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності: дискусійні питання, перспективи розвитку та правового визначення.</p>

3	<p>Тема 3. Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація, значення та загальна характеристика міжнародних стандартів організації та діяльності інституту адвокатури. 2. Міжнародні принципи (стандарти) організації та діяльності інституту адвокатури у рішеннях ЄСПЛ. 3. Рішення міжнародних судів з питань організації та діяльності адвокатури. 4. Основні засади транскордонної діяльності адвокатів.
4	<p>Тема 4. Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адвокатура як форма реалізації державних гарантій права на професійну правничу в реаліях України та відповідно міжнародних стандартів. 2. Взаємодія адвокатури і держави на основі партнерства та об'єднання зусиль в побудові правової держави. 3. Місце адвокатури в українському громадянському суспільстві. Взаємодія адвокатури і органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства 4. Форми та механізми взаємодії інституту адвокатури і громадянського суспільства.
5	<p>Тема 5. Адвокатура і судова влада.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адвокатура та судова влада в правовій системі України через призму публічного інтересу суспільства. 2. Характер взаємовідносин інституту адвокатури та судової гілки влади в Україні. 3. Міжнародні та національні стандарти взаємодії суддів та адвокатів. 4. Дисциплінарна відповідальність адвоката та судді.
6	<p>Тема 6. Принципи організації і діяльності адвокатури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи організації та діяльності інституту адвокатури та їх співвідношення з принципами діяльності інших державних та недержавних інститутів. 2. Синергія принципів моралі, принципів права та законодавчо визначених принципів у діяльності адвоката. 3. Основні засади (критерії) реалізації права на правову допомогу у рішеннях Європейського Суду з прав людини: принцип права на доступ до правової допомоги адвоката на ранніх стадіях кримінального провадження; принцип права на безоплатну правову допомогу; принцип права на ефективну правову допомогу та забезпечення якості правових (юридичних) послуг та інші.
7	<p>Тема 7. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст правового статусу адвоката в Україні: актуальні наукові підходи. 2. Порядок набуття статусу адвоката, порядок підвищення кваліфікації адвокатів в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз. 3. Інститут помічника адвоката: напрями вдосконалення законодавчого врегулювання. 4. Страхування адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС. 5. Оподаткування адвокатської діяльності.
8	<p>Тема 8. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності: поняття та функції. 2. Етика взаємовідносин адвоката і суду, адвоката та інших учасників процесу, адвоката та посадових осіб органів державної влади, адвоката та органів адвокатського самоврядування. 3. Етичні аспекти взаємин між адвокатами. 4. Вплив принципів права та правил адвокатської етики на діяльність адвоката. 5. Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах.
9	<p>Тема 9. Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правової допомоги та роль адвокатури у їх реалізації. 2. Системи безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу та в

	<p>Україні: порівняльна характеристика.</p> <p>3. Адміністрування системи безоплатної правової допомоги в Україні та країнах Європейського Союзу.</p> <p>4. Характеристика основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по різних категоріям справ. Проблеми оцінки якості надання безоплатної правової допомоги.</p>
10	<p>Тема 10. Юридична відповідальність адвоката.</p> <p>1. Теоретико-прикладні проблеми інституту юридичної відповідальності адвоката.</p> <p>2. Міжнародно-правові стандарти юридичної відповідальності адвоката.</p> <p>3. Види юридичної відповідальності адвоката.</p>
11	<p>Тема 11. Актуальні проблеми участі адвоката у кримінальному судочинстві.</p> <p>1. Правовий статус захисника: порівняльний аналіз вітчизняних та міжнародних стандартів.</p> <p>2. Міжнародно-процесуальні стандарти захисту прав підозрюваного, обвинуваченого, потерпілих та свідків: проблеми імплементації у національне законодавство. Судові прецеденти у кримінальному судочинстві України в порівнянні з іншими країнами романогерманської та англосаксонської правової сім'ї.</p> <p>3. Диференціація функції посередництва і медіативної функції та проблеми їх реалізації у кримінальному процесі.</p> <p>4. Реалізація захисту прав особи у процесуальній ізоляції: проблеми теорії і практики.</p>
12	<p>Тема 12. Стратегія і тактика адвокатської діяльності за функціями інституту адвокатури.</p> <p>1. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час консультивання з питань цивільного, господарського, адміністративного права.</p> <p>2. Стратегія і тактика адвокатської діяльності під час здійснення функції представництва.</p> <p>3. Сутність та значення стратегії і тактики захисту у кримінальному судочинстві.</p> <p>4. Проблеми стратегії і тактики адвокатської діяльності в умовах колізійного захисту, у процесі укладання угод. Особливості захисної промови адвоката.</p>
13	<p>Тема 13. Особливості участі адвоката у конституційному судочинстві.</p> <p>1. Правова природа та роль адвоката у Конституційному судочинстві.</p> <p>2. Особливості надання правничої допомоги адвокатом у Конституційному судочинстві.</p> <p>3. Проведення науково-дослідної роботи з правового питання, що потребує вирішення у Конституційному суді перед консультиванням клієнта та зверненням до суду.</p> <p>4. Актуальні проблеми, що виникають у адвоката у ході надання правничої допомоги у Конституційному судочинстві та шляхи їх вирішення.</p>
14	<p>Тема 14. Участь адвоката у Європейському суді з прав людини.</p> <p>1. Правові засади захисту прав людини та основоположних свобод у Європейському суді з прав людини. Правовий статус адвоката у Європейському Суді з прав людини.</p> <p>2. Підстави для звернення до Європейського суду з прав людини: практика Суду і особливості українського законодавства.</p> <p>3. Особливості надання правничої допомоги адвокатом у Європейському суді з прав людини на різних процесуальних стадіях (подання, підготовки, розгляду).</p> <p>4. Особливості надання правничої допомоги адвокатом на стадії виконання рішень Європейського суду з прав людини.</p>
15	<p>Тема 15. Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу.</p> <p>1. Сучасні системи організації адвокатської діяльності у країнах ЄС та в Україні: порівняльна характеристика.</p>

	<p>2. Правове регулювання організації та діяльності інституту адвокатури у країнах ЄС.</p> <p>3. Загальна характеристика професійних прав та обов'язків адвоката та гарантій адвокатської діяльності у країнах ЄС.</p> <p>4. Моделі безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу.</p> <p>5. Аналіз основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по різних категоріям справ.</p>
--	--

Заочна форма

1	<p>Тема 2. Правова природа та функції інституту адвокатури. Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності.</p> <p>5. Правова природа, сутність та значення інституту адвокатури: вітчизняна та зарубіжна наукова доктрина.</p> <p>6. Конституційний статус інституту адвокатури.</p> <p>7. Нові підходи у розвитку адвокатури.</p> <p>Функції інституту адвокатури (захисту, представництва, консультування, правоосвіти) . Медіативна функція як особливий вид адвокатської діяльності: дискусійні питання, перспективи розвитку та правового визначення.</p>
2	<p>Тема 4. Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства.</p> <p>1. Адвокатура як форма реалізації державних гарантій права на професійну правничу в реаліях України та відповідно міжнародних стандартів.</p> <p>2. Взаємодія адвокатури і держави на основі партнерства та об'єднання зусиль в побудові правової держави.</p> <p>3. Місце адвокатури в українському громадянському суспільстві. Взаємодія адвокатури і органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства</p> <p>4. Форми та механізми взаємодії інституту адвокатури і громадянського суспільства.</p>
3	<p>Тема 7. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.</p> <p>1. Зміст правового статусу адвоката в Україні: актуальні наукові підходи.</p> <p>2. Порядок набуття статусу адвоката, порядок підвищення кваліфікації адвокатів в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз.</p> <p>3. Інститут помічника адвоката: напрями вдосконалення законодавчого врегулювання.</p> <p>4. Страхування адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС.</p> <p>5. Оподаткування адвокатської діяльності.</p>
4	<p>Тема 9. Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги</p> <p>1. Принципи державної політики у сфері надання безоплатної правової допомоги та роль адвокатури у їх реалізації.</p> <p>2. Системи безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу та в Україні: порівняльна характеристика.</p> <p>3. Адміністрування системи безоплатної правової допомоги в Україні та країнах Європейського Союзу.</p> <p>4. Характеристика основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по різних категоріям справ. Проблеми оцінки якості надання безоплатної правової допомоги.</p>

4.3. Завдання для самостійної роботи

Денна форма

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

1. До теми: «Історичний генезис адвокатури як складова еволюції суспільства».

1. Провести історико-правовий аналіз функцій адвокатури за такими етапами становлення адвокатури, як інституту:

- зародження інституту адвокатури,
- розвиток інституту адвокатури
- вдосконалення функцій інституту адвокатури
- інтеграційні процеси інституту адвокатури в період глобалізації.

Провести аналіз функцій інституту адвокатури у Стародавній Греції, в Стародавньому Римі, в Україні, в європейських країнах та США та написати есе на тему: «На якому етапі еволюційного розвитку знаходиться інститут адвокатури у 2023 році».

Написати есе за типом «Власна думка» у якому висловлюється власна позиція з заданої теми, а в основній частині містить обґрунтування такої думки та приклади навести декілька аргументів на користь вашої позиції

2. До теми: «Правова природа та функції інституту адвокатури»:

1. Здійсніть аналіз міжнародних документів щодо:

- 1) Визначення ролі та місця адвокатури у суспільстві.
- 2) Незалежності адвокатури та встановлення можливих меж втручання з боку держави в її діяльність.
- 3) «Монополія адвокатської діяльності» в Україні та країнах ЄС: порівняльно -правовий аналіз».

2. Здійсніть аналіз судових рішень:

- 1) ЄСПЛ щодо ролі та місця адвокатури у суспільстві.
- 2) Верховного суду щодо надання правничої допомоги адвокатами.

3. Підготуйте наукову доповідь на тему:

- 1) «Конституційне регулювання адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС».
- 2) «Функції інституту адвокатури України, порівняльна характеристика з функціями адвокатури європейських країн».
- 3) «Правова природа інституту адвокатури. Адвокатура інститут громадянського суспільства?».

4. Проаналізуйте рішення Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 30.05.2018 р. у справі N 466/1367/16-а (Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74407460>) у частині щодо правової природи адвокатури та особливого характеру адвокатської професії.

5. Підготуйте до наукового диспуту на тему: «Монополія адвокатської діяльності»: аргументи «за» та «проти».

3. До теми: Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури.

1. Підготуйте наукову доповідь на тему:

- 1) «Страховання адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».

2) «Спеціалізація адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».

3) «Ліцензування адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».

4) «Основні положення Хартії основних прав Європейського Союзу 2000 р. щодо організації та діяльності інституту адвокатури».

5) «Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».

6) «Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».

7) «Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».

2. Здійснить аналіз рішень ЄСПЛ щодо порушення права на кваліфіковану правову допомогу: Справа від 12 червня 2008 року у справі Яременко проти України (скарга № 32092/02), § 85, від 13 лютого 2001 року по справі Кромбах (Krombach) проти Франції (скарга № 29731/96), § 89, від 27 листопада 2008 року у справі Салдуз (Salduz) проти Туреччини (скарга № 3639102), від 8 лютого 1996 року по справі Джон Мюррей (John Murray) проти Сполученого Королівства (скарга № 18731/91), § 63, від 20 травня 2010 р справі Ларін проти Росії (скарга № 15034/02), § 34, від 23 листопада 1993 р справі Поїтрімол (Poitrimol) проти Франції (скарга № 14032/88), § 34-35; від 11 грудня 2008 року у справі Пановіц (Panovits) проти Кіпру (скарга № 4268/04) та вже згадуване рішення Великої палати від 15 грудня 2005 року по справі Кіпріану (Kıprıanođ) проти Кіпру (скарга № 73797/01).

3. Здійснить порівняльний аналіз національного та зарубіжного законодавства щодо тлумачення принципу «уникнення конфлікту інтересів».

4. Вирішить рекомендовані кейси:

Кейс № 1. Адвокат Петренко В.С. здійснював представництво інтересів юридичної фірми по різних судовим справам. У серпні 2017 р. адвокат разом з двома колегами створили адвокатське об'єднання. Проте, дізнавшись про дану подію, юридична фірма відмовилось від співпраці з адвокатом Петренко В.С., посилаючись на те, що при вступі до адвокатського об'єднання адвокатом буде порушено адвокатську таємницю відносно товариства. Чи вірними є доводи юридичної фірми? Як співвідносяться принцип гласності в діяльності адвокатського об'єднання з принципом конфіденційності адвокатської діяльності?

Кейс № 2. Адвокат В. захищаючи клієнта А. в справі щодо ухилю від сплати податків, з'ясував, що А. легалізує (відмиває) доходи, одержані злочинним шляхом. Адвокат В. повідомив про цей факт в правоохоронні органи, посилаючись на п. 6 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (особливості збереження адвокатської таємниці). Чи порушено в даному випадку адвокатську таємницю? Якщо так, яку відповідальність має понести адвокат? Наведіть приклади порушення адвокатської таємниці.

4. До теми: Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави, органів місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства

1. Сформуйте своє бачення завдяки яким функціям та базуючись на яких принципах адвокатура взаємодіє з органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства.

2. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Міжнародні стандарти та принципи взаємодії адвокатури і держави».

2) «Самоврядування органів адвокатури в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правова характеристика законодавства».

3) «Взаємодія адвокатури та органів держави в Україні та країнах ЄС».

3. Здійсніть аналіз:

1) Звітів НАА України щодо порушення прав адвокатів за останні роки.

2) Діяльності комітету Комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності утворений згідно з рішенням Ради адвокатів України від 16 лютого 2013 року.

3) Порушень прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в інших країнах.

4. Підготуйтеся есе на тему: «Абсолютна незалежність адвокатури та адвокатів: аргументи «за» та «проти».

5. До теми: Адвокатура і судова влада.

1 Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Адвокатура у системі судової влади: міжнародні стандарти та національне законодавство».

2) «Відповідальність адвоката за проявлення неповаги до суду в Україні та країнах ЄС».

3) «Відповідальність адвоката за зловживання а процесуальними правами в Україні та країнах ЄС».

2. Здійсніть аналіз практики з питань притягнення адвокатів до відповідальності за:

1) проявлення неповаги до суду;

2) зловживання процесуальними правами.

3. Здійсніть аналіз практики ЄСПЛ щодо права адвоката на свободу висловлювань думок у ході судового розгляду ЄСПЛ (Постановление по делу Никула (Nikula) против Финляндии, § 49; Постановление по делу Стеур (Steur) против Нидерландов, § 37. 11 Постановление Большой Палаты по делу Киприану (Kyprianou) против Кипра, § 175 та інші).

4. Проаналізуйте рішення ЄСПЛ щодо ролі адвокатів у відправленні правосуддя (Постановление от 28 октября 2003 года по делу Стеур (Steur) против Нидерландов, жалоба № 39657/98, § 38; Решение от 24 января 2008 года по делу Coutant против Франции, жалоба № 17155/03; Постановление по делу Морис (Morice) против Франции та інші).

5. Сформулюйте пропозиції щодо: Правового регулювання місця та ролі адвокатури у системі судової влади в Україні.

6. Вирішіть кейс:

Кейс № 1. Проаналізуйте законність рішення Апеляційного суду щодо поведінки адвоката в суді. В чому полягає неповага до суду?

ОСОБА_2, будучи захисником обвинуваченого ОСОБА_3 за ст. 119 ч. 1 КК України у кримінальному провадженні № 316/917/16к, знаходячись у залі судового засідання № 1 Енергодарського міського суду під час судового засідання за вищезазначеним кримінальним провадженням, порушила порядок судового засідання, не реагувала на зауваження головуючого, чим проявила неповагу до суду. Апеляц суд скасував постанову – суд дійшов до суперечних висновків, вважаючи за встановлені обставини, які не викладені в протоколі про адміністративне правопорушення, а саме зазначивши, що ОСОБА_1 порушила порядок судового засідання, не реагувала на зауваження головуючого, чим проявила неповагу до суду. При цьому суд не конкретизував у чому саме виразилося порушення порядку судового засідання з боку ОСОБА_1 та не зазначив як співвідноситься такий прояв неповаги до суду, як нереагування на зауваження головуючого, з диспозицією ст. 185-3 КУпАП, згідно якої неповага до суду може полягати, зокрема в непокоренні осіб розпорядженню головуючого. Розглядаючи питання про відповідальність за неповагу до суду, суд повинен чітко визначити чотири елементи протиправного діяння: об'єкт зазіхання, об'єктивну і суб'єктивну його сторони, суб'єкт правопорушення. У ч. 1 ст. 185-3 КУпАП чітко виражені два критерії - це суб'єкт правопорушення й об'єктивна сторона цього правопорушення. Суб'єктом правопорушення за даною нормою закону можуть бути лише свідок, потерпілий, позивач, відповідач, інші громадяни. Перелік цих осіб законом встановлений як вичерпний і розширювальному тлумаченню не підлягає. Суд першої інстанції не привів належного аргументування того, чому він визнав захисника суб'єктом даного правопорушення. За таких обставин, постанову суду першої інстанції підлягає скасуванню як незаконна і необґрунтована, а справа про адміністративне правопорушення стосовно ОСОБА_1 підлягає закриттю на підставі п. 1 ч. 1 ст. 247 КУпАП, за відсутністю в її діях складу адміністративного правопорушення.

На підставі викладеного, керуючись ст. 294 КУпАП суддя П О С Т А Н О В И В: Поновити ОСОБА_1 строк на апеляційне оскарження постанови судді Енергодарського міського суду Запорізької області від 26 серпня 2016 року. Апеляційну скаргу задовольнити, постанову судді Енергодарського районного суду Запорізької області від 26 серпня 2016 року стосовно ОСОБА_1 скасувати.

6. До теми: Принципи організації і діяльності адвокатури.

1. Здійсніть порівняльний аналіз національного та зарубіжного законодавства щодо тлумачення принципу «уникнення конфлікту інтересів».

2. Підготуйте наукову доповідь на тему:

«Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».

«Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».

«Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».

3. Вирішіть рекомендовані кейси:

Кейс № 1 Здійснити аналіз Постанови Касаційного адміністративного суду Верховного Суду (Постанова від 30 листопада 2022 року, справа 520/1285/2020) та з'ясувати сутність специфіки цілей і завдань адвокатури, яка вимагає, як необхідної умови належного здійснення адвокатської діяльності, максимальної незалежності адвоката у виконанні своїх професійних прав і обов'язків.

I. Суть спору

1. Позивач звернувся до суду з позовом до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Харківської області, треті особи: Рада адвокатів Харківської області, Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, ОСОБА_2, Національне агентство з питань запобігання корупції, у якому з урахуванням збільшених позовних вимог просив:

1.1. визнати протиправним та скасувати рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Харківської області про порушення дисциплінарної справи від 14.01.2020;

1.2. визнати протиправним та скасувати рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Харківської області про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності від 19.05.2020.

1.3. Позовні вимоги обґрунтовані тим, що позивач не погоджується з оскаржуваними рішеннями, вважає їх незаконними, безпідставними та такими, що порушують його права. Позивач вважає, що вказані рішення є упередженими та не відповідають дійсності та об'єктивним обставинам справи, які мали місце. Позивач вважає, що підстави для притягнення його до дисциплінарної відповідальності відсутні, а подана скарга, що стала однією з підстав для прийняття оскаржуваного рішення, є передчасною та необґрунтованою, яка фактично втручається в хід досудового слідства та суперечить йому. Також, позивач вважає, що під час проведення дисциплінарного засідання відповідачем допущено низку порушень, що призвело до прийняття безпідставного та необґрунтованого рішення про притягнення позивача до дисциплінарної відповідальності.

II. Рішення судів першої та апеляційної інстанцій і мотиви їх ухвалення

2.1. Рішенням Харківського окружного адміністративного суду від 15.09.2020 року, залишеним без змін постановою Другого апеляційного адміністративного суду від 07 липня 2021 року, відмовлено у задоволенні позову.

2.2. Відмовляючи у задоволенні позову суд першої інстанції, з висновком якого погодився суд апеляційної інстанції, виходив з того, що відповідач при прийнятті оскаржуваних рішень діяв правомірно, оскільки зібраними в матеріалах дисциплінарної справи доказами підтверджується факт конфіденційної співпраці позивача з правоохоронними органами, тобто використання статусу адвоката не для здійснення незалежної професійної діяльності, захисту чи представництва, або надання інших видів правової допомоги клієнту.

III. Касаційне оскарження

3.2. На обґрунтування підстави оскарження скаргник вказує про відсутність висновку Верховного Суду щодо правомірності притягнення адвоката-викривача за пунктом 8 частини першої статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підпунктами 2, 3, 5 частини другої

статті 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», тобто за порушення Правил адвокатської етики, Присяги адвоката, які у даному випадку є негативним заходом впливу у зв'язку з викриванням, без дослідження таких фактичних обставин та без врахування пункту 12 частини другої статті 533, частини 1, 3 статті 534, статті 538, пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про запобігання корупції».

Правова позиція чинна

У спірних правовідносинах підлягають застосуванню ч. 1 ст. 246 та ч. 2 ст. 275 Кримінального процесуального кодексу України, з огляду на приписи яких адвокат в порушення вимог Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", Правил адвокатської етики, Присяги адвоката України допустив конфіденційне співробітництво з органами досудового розслідування, що могло призвести до розголошення адвокатської таємниці.

Враховуючи наведене, при вирішенні цієї справи суди попередніх інстанцій дійшли обгрунтованого висновку про те, що рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про порушення дисциплінарної справи та про притягнення позивача як адвоката до дисциплінарної відповідальності у розуміння частини 2 статті 2 КАС України є законними та обгрунтованими.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107631290>

7. До теми: Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги.

1. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».

2) «Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».

3) «Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».

2. Проаналізуйте практику ЄСПЛ щодо права на здійснення адвокатської діяльності (від 28 жовтня 1987 року по справі Н. проти Бельгії, скарга № 8950/80, § 47; від 24 травня 2005 року по справі Бузеску (Buzescu) проти Румунії, скарга № 61302/00, §§ 8182, від 5 липня 2005 року по справі Турчанік (Turczanik) проти Польщі, скарга № 38064/97, §§ 50-52; від 23 червня 1994 року по справі Де Моор (De Moor) проти Франції, скарга № 16997/90 та інші).

3. Проаналізуйте рішення Верховного Суду від 12.06.2018 р. у справі № 462/9002/14-ц щодо «гонорару успіху» адвоката. (Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VS181273>).

4. Проаналізуйте рішення ЄСПЛ від 26.07.2018 року у справі «Барта проти Грузії». (Режим доступу: <https://www.echr.com.ua/translation/spravabartaya-protigruzi%D1%97-pres-reliz/>).

5. Рекомендовані кейси:

Проаналізувати Постанову Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 15 серпня 2019 року у справі № 816/341/16 на предмет

врахування витрат адвоката при оподаткуванні доходів отриманих від здійснення адвокатської діяльності.

Справа № 816/341/16

I інстанція та апеляційне оскарження

У березні 2016 року ОСОБА_1 (далі - позивач) звернувся до суду з позовом до Головного управління Державної фіскальної служби у Полтавській області (далі - відповідач/контролюючий орган) про скасування індивідуальної податкової консультації від 08.02.2016 №116/Л/16-31-17-01-26.

Обґрунтовуючи позовну заяву зазначив, що документально підтверджені витрати адвоката, пов'язані з рекламою його послуг, повинні враховуватись при визначенні його чистого оподаткованого доходу, оскільки прямо пов'язані із здійсненням професійної діяльності, а тому податкова консультація, яка обґрунтована посиланням на Узагальнюючу податкову консультацію щодо деяких питань оподаткування фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (приватних нотаріусів, адвокатів), затверджену наказом ДПС України від 24.12.2012 №1185, про відсутність права адвоката враховувати вказані витрати до сукупного чистого доходу, підлягає скасуванню.

Постановою Полтавського окружного адміністративного суду від 30 березня 2016 року, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду від 17 травня 2016 року, позов задоволено; скасовано індивідуальну податкову консультацію Головного управління ДФС у Полтавській області, викладену в листі №116/Л/16-31-17-01-26 від 08.02.2016. Ухвалюючи такі рішення, суди попередніх інстанцій виходили з того, що документально підтвердженні витрати адвоката, понесені ним у зв'язку з придбанням рекламних послуг щодо розповсюдження інформації про його професійну діяльність, можуть враховуватись при визначенні оподаткованого доходу, що відповідає положенням підпункту 177.4.4 пункту 177.4 статті 177 ПК України, відповідно до якого до переліку витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів, належать інші витрати, до складу яких включаються витрати, пов'язані з веденням господарської діяльності, які не зазначені в підпунктах 177.4.1 - 177.4.3 цього пункту, зокрема, витрати на послуги реклами.

II Касаційне оскарження

Касаційний адміністративний суд Верховного Суду ПОСТАНОВИВ: Касаційну скаргу Головного управління Державної фіскальної служби в Полтавській області залишити без задоволення, а постанову Полтавського окружного адміністративного суду від 30 березня 2016 року та ухвалу Харківського апеляційного адміністративного суду від 17 травня 2016 року - без змін.

Правова позиція чинна

Відповідно до положень пп. 177.4.4 п. 177.4 ст. 177 ПК України, до переліку витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів, належать інші витрати, до складу яких включаються витрати, що пов'язані з веденням

господарської діяльності, які не зазначені в п.п. 177.4.1-177.4.3 п. 177.4 ст. 177 ПК України, зокрема, витрати на послуги реклами. Отже, документально підтверджені витрати адвоката, понесені ним у зв'язку з придбанням рекламних послуг щодо розповсюдження інформації про його професійну діяльність можуть враховуватись при визначенні оподатковуваного доходу.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83692112>

8. До теми: Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності

1. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Деонтологічні стандарти адвокатської професії у країнах ЄС» (обрати одну або декілька країн).

2) «Етика взаємовідносин адвоката і суду: національна та зарубіжна наукові доктрини».

3) «Культура поведінки адвоката в суді: теоретичні і практичні аспекти».

2. Проаналізуйте рішення Європейського суду з прав людини щодо:

1) меж допустимої критики суду з боку адвоката (наприклад, Справа Чеферин проти Словенії (ČEFERIN v. SLOVENIA, no. 40975/08),

2) ролі органів адвокатського самоврядування у дотриманні професійних правил етики у рішеннях ЄСПЛ (від 24 травня 2005 року по справі Бузеску (Buzescu) проти Румунії, § 78, від 24 лютого 1994 року по справі Косадо Кока (Casado Coca) проти Іспанії (скарга 15450/89), § 55).

3. Проаналізуйте практику притягнення адвоката до відповідальності за порушення етичних стандартів адвокатської діяльності за останні роки.

4. Рекомендовані кейси:

Здійснити порівняльний аналіз Додаткового рішення Господарського суду Одеської області від 05 грудня 2022 р. у Справі № 916/341/22 та Постанову Касаційний адміністративний суд Верховного Суду від 14 липня 2021 року у справі № 808/1849/18, з'ясувати чим підтверджується чи спростовується доведеність позивачем факту надання йому правничої допомоги, співмірність заявленої до стягнення суми судових витрат та як результат задоволення чи не задоволення судом вимог щодо відшкодування позивачу понесених витрат на правничу допомогу. Які проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації Вами вбачаються щодо культурного та етичного аспектів у частині формування питань щодо гонорару адвоката та його відшкодування на користь позивача чи відповідача.

Кейс № 1

Справа № 916/341/22:

І інстанція

Рішенням Господарського суду Одеської області від 02.11.2022 року у справі № 916/341/22 задоволено позовні вимоги об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25"; визнано недійсним з моменту укладення договір № 3 про надання послуг з обслуговування об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" від 01.08.2021 року, укладений Головою Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" ОСОБА_4 з ТОВ "КК "Затишок".

07.11.2022 року на адресу суду надійшла заява позивача об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" про стягнення судових

витрат /вх. № 2-1025/22/ у справі № 916/341/22, в якій позивач просить стягнути витрати на правову допомогу у розмірі 38 350,00 грн.

Оцінюючи співмірність заявленої до стягнення суми судових витрат, господарський суд враховує, що адвокат Кур`ян В.В. була присутня у судових засіданнях, призначених на 30.05.2022 року, 22.06.2022 року, 07.09.2022 року, 28.09.2022 року, 02.11.2022 року. Вказана справа відноситься до категорій складних справ, оскільки не є малозначною справою та справою незначної складності, спір між сторонами є нетиповим, розгляд справи проведено ще правилами загального позовного провадження із залученням третіх осіб.

Господарський суд Одеської області вирішив:

1. Заяву позивача об`єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" про стягнення судових витрат /вх. № 2-1025/22 від 07.11.2022 року/ у справі № 916/341/22- задовольнити.

2. Стягнути з товариства з обмеженою відповідальністю "Керуюча компанія "Затишок" /ЄДРПОУ 43555387, адреса - 65114, м. Одеса, вул. Левітана, 72, e-mail: kk-zatishok@ukr.net/ на користь об`єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" /ЄДРПОУ 40562894, адреса - 65000, м. Одеса, вул. Інглезі, 3/3, e-mail: ІНФОРМАЦІЯ_1/ витрати на правову допомогу у розмірі 38 350,00 грн /тридцять вісім тисяч триста п`ятдесят гривень 00 копійок/.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107745820>

Кейс 2

справа 808/1849/18

I інстанція

22 січня 2020 року за заявою Позивача Запорізький окружний адміністративний суд ухвалив додаткове рішення у справі №808/1849/18, яким присудив за рахунок бюджетних асигнувань Головного управління ДФС в Запорізькій області на користь Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 судові витрати на правничу допомогу в розмірі 30604, 20 грн, витрати, пов`язані з проведенням судової експертизи та участі судового експерта в судовому засіданні у сумі 23185, 00 грн та витрати, пов`язані з технічним копіюванням документів, наданих до суду в сумі 852, 28 грн.

II Апеляційне оскарження

Постановою Третього апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2020 року, додаткове рішення Запорізького окружного адміністративного суду від 22 січня 2020 року скасовано та прийнято нове, яким заяву про розподіл судових витрат у справі задоволено частково: стягнуто за рахунок бюджетних асигнувань Головного управління ДФС у Запорізькій області на користь Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 судові витрати на правничу допомогу у розмірі 15000 грн, в решті вимог заяви про розподіл судових витрат відмовлено.

III Касаційне оскарження

Постановою Верховного Суду від 17 грудня 2020 року скасовано постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2020 року в частині вирішення заяви Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 про

розподіл судових витрат на правничу допомогу та витрат пов'язаних із залученням експерта та проведенням експертизи, а справу в цій частині направлено на новий розгляд до суду апеляційної інстанції. В іншій частині постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2020 року залишено без змін.

Апеляційна інстанція після скасування Касаційною інстанцією постанови апеляційної інстанції та направлення на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

Постановою Третього апеляційного адміністративного суду від 16 лютого 2021 року додаткове рішення Запорізького окружного адміністративного суду від 22 лютого 2020 року скасовано та прийнято нову постанову. Заяву Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 про розподіл судових витрат у справі задоволено частково. Стягнуто з Головного управління ДПС у Запорізькій області за рахунок його бюджетних асигнувань на користь Фізичної особи-підприємця ОСОБА_1 сплачені витрати на професійну правничу допомогу у розмірі 11999, 98 грн (одинадцять тисяч дев'ятсот дев'яносто дев'ять грн 98 коп.). У задоволенні решти заяви про розподіл судових витрат відмовлено.

Правова позиція чинна

Визначаючись із відшкодуванням понесених витрат на правничу допомогу, суд не зобов'язаний присуджувати стороні, на користь якої ухвалене судове рішення, всі понесені нею витрати на професійну правничу допомогу, якщо, керуючись принципами справедливості та верховенства права, встановить, що розмір гонорару, визначений стороною та його адвокатом, є завищеним щодо іншої сторони спору, враховуючи такі критерії, як складність справи, витрачений адвокатом час, значення спору для сторони тощо.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98306576>

9. До теми: Проблеми організації системи надання безоплатної правової допомоги

1. Рекомендовані кейси:

Проаналізувати Постанову Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 6 жовтня 2021 року у справі 359/4206/19 та Постанову Великої Палати Верховного Суду від 6 червня 2018 року у справі 1-32/06 та з'ясувати суттєву різницю між правом на отримання безоплатної правової допомоги та гарантією на безоплатну правову допомогу.

Кейс № 1

Справа № 359/4206/19

Короткий зміст рішення судів першої та апеляційної інстанції

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 02 березня 2020 року, залишеним без змін постановою Київського апеляційного суду від 08 липня 2020 року, позов ОСОБА_1 задоволено частково.

Визнано недійсним свідоцтво про право на спадщину за законом, видане 25 липня 2013 року приватним нотаріусом Бориспільського міського нотаріального округу Дідок В. В. на ім'я ОСОБА_2 щодо 1/5 частки в квартирі АДРЕСА_1, зареєстроване в реєстрі за №939.

Скасовано державну реєстрацію за ОСОБА_2 права власності на 1/5 частку в квартирі АДРЕСА_1, здійснену на підставі вказаного свідоцтва про право на спадщину за законом.

У задоволенні позову в частині вимог про стягнення моральної шкоди відмовлено. Вирішено питання судових витрат.

Суд першої інстанції з висновками якого погодився апеляційний суд, виходив з того, що про оспорюване свідоцтво про право на спадщину за законом ОСОБА_1 дізналась ще 19 жовтня 2015 року і з того дня розпочався трирічний строк позовної давності. Перебіг цього строку закінчився 19 жовтня 2018 року. З позовом до суду вона звернулася лише 16 травня 2019 року, тобто з пропуском позовної давності. Однак зі змісту пред'явленого позову вбачається, що у зв'язку зі скрутним матеріальним становищем позивач була позбавлена можливості скористатись ефективною та кваліфікованою правовою допомогою. Ця обставина об'єктивно перешкодила ОСОБА_1 вчасно пред'явити позов до суду та є поважною, тому позовна давність підлягає поновленню.

ОСОБА_1 як спадкоємець першої черги за законом після смерті ОСОБА_3 в установленому законом порядку прийняла спадщину, відтак ОСОБА_2, який є спадкоємцем другої черги за законом, не набув права на спадкування після смерті ОСОБА_3, тому вимоги про визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину за законом, виданого на ім'я ОСОБА_2, та скасування державної реєстрації за ним права власності на 1/5 частині спірної квартири підлягають задоволенню.

Вимоги про відшкодування моральної шкоди задоволенню не підлягають у зв'язку з їх недоведеністю.

Короткий зміст та узагальнені доводи касаційної скарги

У серпні 2020 року ОСОБА_2 звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою, в якій просив скасувати рішення Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 02 березня 2020 року та постанову Київського апеляційного суду від 08 липня 2020 року і ухвалити нове рішення про відмову в задоволенні позову ОСОБА_1.

В обґрунтування касаційної скарги зазначав, що апеляційний суд застосував норми права без урахування висновків щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладених у постановках Верховного Суду від 30 березня 2020 року в справі №826/10808/18, від 06 березня 2018 року в справі №819/1224/15-ц.

Також оскаржив судові рішення з підстав, передбачених частиною третьою статті 411 ЦПК України (пункт 4 частини другої статті 389 ЦПК України).

Вказував, що визнаючи поважною причиною пропуску строку на звернення до суду той факт, що позивач була позбавлена можливості скористатись ефективною та кваліфікованою правовою допомогою у зв'язку зі скрутним матеріальним становищем, суди не врахували передбаченої законодавством можливості звернутися за отриманням безоплатної правової допомоги, а також звернутися до суду з клопотанням про відстрочення, розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати.

Позивач не зверталася до суду із заявою про поновлення позовної давності. Тому визначаючи поважною причину пропуску ОСОБА_1 позовної давності з власної ініціативи, суд першої інстанції порушив принцип диспозитивності цивільного судочинства.

Правова позиція чинна

Доводи позивачки про поважність причин пропуску позовної давності Верховний Суд визнає необґрунтованими, оскільки позивач не була позбавлена можливості звернутися за отриманням безоплатної правової допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Обставина скрутного матеріального становища і неможливості у зв'язку з цим звернутися за правовою допомогою не пов'язана з дійсними труднощами для звернення до суду з позовом у встановлений законом строк.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100240396>

Кейс № 2

Справа № 1-32/06

I. Короткий зміст рішень судів

1. Вироком Апеляційного суду Одеської області від 04 вересня 2006 року ОСОБА_3 засуджено за сукупністю злочинів, передбачених ч. 3 ст. 15, пунктами 1, 6 ч. 2 ст. 115, п. 6 ч. 2 ст. 115, ч. 3, 4 ст. 187, ч. 1 ст. 263, ст. 348 КК України, і на підставі ч. 1 ст. 70 КК України шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим остаточно визначено покарання у виді довічного позбавлення волі.

2. За вироком суду ОСОБА_3 визнано винним у незаконному придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї, вчиненні двох розбійних нападів із метою заволодіння чужим майном, поєднаних з насильством, небезпечним для життя і здоров'я особи, яка зазнала нападу, за попередньою змовою групою осіб, поєднаних з проникненням у приміщення, житло, із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, в умисному вбивстві іншої особи з корисливих мотивів та замаху на вбивство двох осіб із корисливих мотивів, замаху на вбивство працівника правоохоронного органу в зв'язку із виконанням цим працівником службових обов'язків, за наступних обставин.

7. Ухвалою Верховного Суду України від 30 січня 2007 року вирок суду щодо ОСОБА_3 залишено без зміни.

8. Вказаним вироком, який залишено без зміни Верховним Судом України, засуджено ОСОБА_5, щодо якого питання про перегляд зазначених вище рішень судів, не ставиться.

Короткий зміст рішення Європейського суду з прав людини

9. Рішенням Європейського суду з прав людини (далі - ЄСПЛ, Суд) від 01 лютого 2018 року у справі «ОСОБА_3 проти України» (заява №39555/07) констатовано порушення щодо ОСОБА_3 таких положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року (далі - Конвенція): пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 у зв'язку з ненаданням заявнику безоплатної правової допомоги під час провадження у Верховному Суді України; пункту 1 статті 6 у зв'язку з порушенням принципу рівності сторін під час провадження у Верховному Суді України.

10. При цьому ЄСПЛ указав, що згідно з його практикою гарантія права на безоплатну правову допомогу, яка передбачена пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції, не припиняє своєї дії після закінчення провадження в суді першої інстанції. Таке право обвинувачених у вчиненні злочинів як гарантія залежить від двох умов: якщо така особа не має достатньо коштів для оплати правової допомоги та якщо інтереси правосуддя вимагають, щоб цій особі була надана така допомога.

Правова позиція чинна

Велика Палата Верховного Суду у зв'язку з встановленням Європейським судом з прав людини у рішенні в справі «Радченко проти України» порушень пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, які виявились у розгляді кримінальної справи щодо нього в касаційному порядку без участі захисника, задовольнила частково заяву про перегляд і скасувала рішення суду касаційної інстанції.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74630438>

1.2. Дайте відповіді на такі запитання:

1.2.1. Чи має право адвокат який надає безоплатну вторинну правову допомогу відмовитись від захисту? Якщо так, то на яких підставах?

1.2.2. Які дії має вчинити Центр з надання безоплатної правової допомоги, якщо сталася така відмова?

10. До теми: Юридична відповідальність адвоката

1. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Дисциплінарна відповідальність адвоката: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн ЄС та України».

2) «Питання цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні та країнах ЄС».

3) «Кримінальна відповідальність адвоката в Україні та країнах ЄС».

4) «Особливості відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики в країнах ЄС».

5) «Адміністративна відповідальність адвоката в Україні та країнах ЄС».

2. Рекомендовані кейси:

Проаналізувати Постанову Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 24 січня 2019 року у справі № 822/1734/18 та Постанову Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 23 лютого 2023 року у справі № 160/1150/21 на предмет видів відповідальності адвоката.

Кейс № 1

Справа 822/1734/18

Верховний Суд розглянувши в порядку письмового провадження касаційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю "Хмельницькі барви" на ухвалу Хмельницького окружного адміністративного суду від 17 травня 2018 року (суддя Тарновецький І.І.) та постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 12 червня 2018 року (головуючий суддя Совгира Д.І., судді: Загороднюк А.Г., Курко О.П.) у справі за позовом

Товариства з обмеженою відповідальністю "Хмельницькі барви" до Головного управління ДФС у Хмельницькій області про визнання протиправним та скасування податкового повідомлення-рішення,

Встановив:

В травні 2018 року Товариство з обмеженою відповідальністю "Хмельницькі барви" звернулось до Хмельницького окружного адміністративного суду з позовом до Головного управління ДФС у Хмельницькій області про визнання протиправним та скасування податкового повідомлення-рішення форми «В1» від 14 грудня 2017 року №0011011402.

Ухвалою Хмельницького окружного адміністративного суду від 17 травня 2018 року, залишеною без змін постановою Вінницького апеляційного адміністративного суду від 12 червня 2018 року, позовну заяву Товариства з обмеженою відповідальністю "Хмельницькі барви" повернуто особі, що її подала на підставі пункту 3 частини 4 статті 169 Кодексу адміністративного судочинства України (далі - КАС України).

Постановляючи ухвалу, суд першої інстанції, з яким погодився апеляційний суд, зазначив, що на поданій в підтвердження повноважень адвоката ОСОБА_2 представляти інтереси позивача копії лицьової сторони ордеру серії «ХМ» №020486 від 04 травня 2018 року не зазначено відомостей стосовно наявності або відсутності обмежень повноважень представника на вчинення від імені позивача певних процесуальних дій; вчинений же на зворотній стороні поданої до суду копії ордеру напис адвоката ОСОБА_2 щодо відсутності обмежень на вчинення процесуальних дій не може бути прийнятий судом до уваги, оскільки така відмітка повинна містити підпис позивача, який не обмежує повноважень свого представника; крім того представником позивача не надано суду інших документів, які надають право на підписання позовної заяви від імені позивача, зокрема, витягу з договору про надання правової допомоги, в якому має бути обумовлено перелік повноважень цієї особи як представника (та їх обмежень, у разі наявності).

Касаційний адміністративний суд Верховного Суду Постановив:

Касаційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю "Хмельницькі барви" задовольнити.

Ухвалу Хмельницького окружного адміністративного суду від 17 травня 2018 року та постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 12 червня 2018 року скасувати, а справу направити до суду першої інстанції для продовження розгляду.

Правова позиція чинна

Ордер, який видано відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», є самостійним документом, що підтверджує повноваження адвоката й надання договору про правничу допомогу, його копії або витягу разом із ордером чинна редакція КАС України не вимагає. Такий ордер (відповідно до змісту ч. 1, 3 ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність») може бути оформлений адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням) лише на підставі вже укладеного договору й адвокат несе кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення суду про повноваження представляти іншу особу в суді, а так

само умисне невнесення адвокатом до ордеру відомостей щодо обмежень повноважень, встановлених договором про надання правничої допомоги.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79409801>

Кейс 2

Справа № 160/1150/21

I Короткий зміст рішень судів першої та апеляційної інстанцій

Рішенням Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 15 липня 2021 року адміністративний позов задоволено:

- визнано протиправним і скасовано рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Дніпропетровської області від 13 серпня 2020 року №4/ДПР-20.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив з того, що ні чинне законодавство, яке регулює спірні правовідносини, ні резолютивна частина рішення суду, яким було скасовано первинне рішення КДКА стосовно позивача, не передбачають умов та зобов'язання щодо повторного розгляду однієї й тієї ж заяви від одних заявників щодо одного і того ж питання.

Задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив з того, що ні чинне законодавство, яке регулює спірні правовідносини, ні резолютивна частина рішення суду, яким було скасовано первинне рішення КДКА стосовно позивача, не передбачають умов та зобов'язання щодо повторного розгляду однієї й тієї ж заяви від одних заявників щодо одного і того ж питання.

Відтак, окружний суд погодився з позицією адвоката ОСОБА_1 щодо неможливості повторного розгляду дисциплінарної справи щодо нього за однією і тією ж заявою.

Постановою Третього апеляційного адміністративного суду від 12 травня 2022 року рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 15 липня 2021 року у справі №160/1150/21 скасовано і прийнято нове судове рішення, яким у задоволенні позовних вимог адвоката ОСОБА_1 відмовлено.

Апеляційний суд дійшов протилежного висновку ніж суд першої інстанції зі спірного питання, зазначивши про те, що з огляду на скасування у судовому порядку рішення КДКА по дисциплінарній справі стосовно позивача, дисциплінарне провадження повинно було бути продовжено зі стадії розгляду дисциплінарної справи і завершитись подальшим прийняттям рішення.

У червні 2022 року адвокат ОСОБА_1 подав до Верховного Суду касаційну скаргу, в якій просив скасувати постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 12 травня 2022 року й залишити в силі рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 15 липня 2021 року. Скаржник покликається на відсутність висновку Верховного Суду щодо правозастосування статті 52 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і пункту 18 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затверджене рішенням Ради адвокатів України 30 серпня 2014 року №120 (далі - «Положення №120»), у подібних правовідносинах.

Касаційний адміністративний суд Верховного Суду постановив:

Касаційну скаргу адвоката ОСОБА_1 задовольнити.

Постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 12 травня 2022 року у справі №160/1150/21 скасувати і залишити в силі рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 15 липня 2021 року.

Правова позиція чинна

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» пов'язує процесуальну можливість направлення дисциплінарної справи на новий розгляд із рішенням ВКДКА, тобто у разі оскарження рішення КДКА саме до цього органу адвокатського самоврядування.

Тож, з огляду на те, що законодавець не визначив повноважень КДКА здійснювати повторний розгляд справи у разі скасування попереднього її рішення у судовому порядку, Верховний Суд погоджується із доводом скажника щодо безпідставного проведення КДКА нового розгляду дисциплінарної справи стосовно нього і ухвалення у ній рішення.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109161597>

3. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Дайте правову оцінку діям адвоката та правоохоронним органам. На яких підставах і в якому порядку можуть бути здійсненні подібні процесуальні дії стосовно офісу адвоката?

2. Які документи слідчі мають право вилучити: всі чи певний конкретний перелік? Хто цей перелік складає, затверджує та дає згоду на проведення обшуку?

3. Чи повинен бути присутній під час обшуку офісу хтось з представників органів адвокатського самоврядування і які в нього повноваження?

4. Якщо в процесі обшуку були знайдені речі, які заборонено зберігати (напр..наркотичні речовини, зброя без реєстрації) які дії слідчих?

Кейс № 3

Щодо адвоката М. було прийнято рішення про припинення права на заняття адвокатською діяльністю, але він продовжив працювати в органах адвокатського самоврядування.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Чи законні дії адвоката М.?

2. Чи може він продовжувати працювати в органах адвокатського самоврядування.? Якщо так, то в яких саме?

11. До теми: Стратегія і тактика адвокатської діяльності за функціями інституту адвокатури.

1. Здійсніть прогнозування ведення справи адвокатом у цивільному, господарському, адміністративному провадженні від надання консультації клієнтові до ефективного завершення справи.

2. Здійсніть аналіз судових рішень:

1) ЄСПЛ щодо ролі та місця адвокатури у суспільстві.

2) Верховного суду щодо надання правничої допомоги адвокатами.

3. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Конституційне регулювання адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС».

2) «Функції інституту адвокатури України, порівняльна характеристика з функціями адвокатури європейських країн».

3) «Правова природа інституту адвокатури. Адвокатура інститут громадянського суспільства?».

4. Підготуйте есе на тему: «Монополія адвокатської діяльності» : аргументи «за» та «проти».

5.Рекомендовані кейси:

Проаналізуйте рішення Центрального районного суду м. Миколаєва від 11 серпня 2023 року у справі № 490/11134/16-ц, Рішення Кіровоградського окружного адміністративного суду від 04 квітня 2022 року у справі № 340/9717/21 та Рішення Господарського суду Одеської області від 02 листопада 2022 року у справі № 916/341/22 на предмет стратегії і тактики захисту прав клієнта за функціями інституту адвокатури.

Кейс 1

Справа № 490/11134/16-ц

17 листопада 2016 року позивач звернувся до Центрального районного суду м. Миколаєва з позовом до Першої Миколаївської державної нотаріальної контори, в якому просить визнати недійсним заповіт складений ОСОБА_2 , посвідчений 06 жовтня 2015 року державним нотаріусом Першої Миколаївської державної нотаріальної контори на тій підставі, що заповідач на момент його посвідчення в силу хвороби не розуміла значення своїх дій.

В жовтні 2018 року представником позивача ОСОБА_5 надано додаткові письмові пояснення по суті позову. Звертає увагу суду на те, що викладені в запереченнях відповідача на позов обставини є неправдивими та спростовуються письмовими матеріалами справи. Так, з медичних документів померлої вбачається, що на час посвідчення заповіту ОСОБА_2 була інвалідом II-групи за неврологічним захворюванням, до того ж страждала від алкогольної залежності. Зловживання померлою алкогольними напоями підтверджується і показами свідків . Після перенесеного інсульту через парез ніжних кінцівок померла самостійно на великі відстані не пересувалася, страждала на мовну афазію, когнітивні порушення та дементний синдром , до того ж під час посвідчення заповіту взагалі перебувала на стаціонарному лікуванні - що унеможливило їй самостійний похід до нотаріуса та збирання документів. Крім того, через зазначені захворювання, які існували у неї ще з 2012 року і в лікуванні не мали позитивної динаміки, тобто прогресували, не давали їй можливості усвідомлювати свої юридично значущі дії та їх наслідки.

13.07.2017 р. ухвалою було призначено посмертну судову психіатричну експертизу, на вирішення якої поставлено питання : 1. В якому психічному стані знаходилась заповідач ОСОБА_2 на момент складання заповіту 06 жовтня 2015 року? 2. З урахуванням індивідуально-психологічних властивостей ОСОБА_2 , а також поставленого їй діагнозу, чи могло захворювання ОСОБА_2 тягнути неможливість останньою усвідомлювати значення своїх дій та/або керувати ними? 3. Чи могла усвідомлювати ОСОБА_2 характер та значення своїх дій та керувати ними на момент складання заповіту 06 жовтня 2015 року?

Ухвалою суду від 18.11.2020 року зупинено провадження у цивільній справі за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_3 про визнання заповіту недійсним -

до прийняття спадкоємцями спадщини після смерті ОСОБА_3 , який помер ІНФОРМАЦІЯ_1 .

20.01.2022 року представником позивача - адвокаткою Кур`ян В.В. було заявлено клопотання про залучення Миколаївської міської ради, як правонаступника померлого ОСОБА_3 . В обґрунтування свого клопотання посилається на те, що ІНФОРМАЦІЯ_2 відповідач - ОСОБА_3 помер, відкрилася спадщина. В провадженні Заводського районного суду м.Миколаєва знаходиться цивільна справа № 487/3880/21 за заявою ОСОБА_6 від 09.06.2021 р. про встановлення факту постійного проживання разом із спадкодавцем однією сім'єю не менше 5 років до відкриття спадщини, зацікавлена особа - Миколаївська міська рада. 16.12.2021 року Заводським районним судом м.Миколаєва постановлено ухвалу у справі №487/3880/21, якою заяву ОСОБА_6 про встановлення факту постійного проживання разом із спадкодавцем однією сім'єю не менше 5 років до відкриття спадщини залишено без розгляду. Зважаючи на те, що Заводським районним судом м.Миколаєва встановлено, що між Миколаївською міською радою та ОСОБА_6 існує спір про право але останньою не подано позову на загальних підставах, а із 26.10.2021 р., відповідно до чинного законодавства України у ММР з'явилося зобов'язання подати до суду заяву про визнання спадщини, після ОСОБА_3 відумерлою. У зв'язку із чим, представник позивача наполягає на залученні в якості правонаступника померлого ОСОБА_3 - Миколаївську міську раду.

11 серпня 2023 року Центральний районний суд м. Миколаєва ухвалив:

Позовну заяву ОСОБА_1 до Миколаївської міської ради про визнання заповіту недійсним - задовольнити.

Визнати недійсним заповіт, складений ОСОБА_2 , ІНФОРМАЦІЯ_5 , на користь ОСОБА_3 , ІНФОРМАЦІЯ_6 , посвідчений державним нотаріусом Першої миколаївської державної нотаріальної контори Миколаївської області Ткаченко Ю.Г., 06 жовтня 2015 року, зареєстрований в реєстрі нотаріальних дій за № 5-694.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112921537>

Кейс 2

Справа № 340/9717/21

Позивач звернувся до суду зі заявою до Ради про визнання протиправною бездіяльністю щодо розгляду заяви про надання дозволу на розробку проекту землеустрою від 02 червня 2021 року.

Водночас просив суд зобов'язати орган місцевого самоврядування розглянути заяву.

У позовній заяві зазначив, що Рада у строк, який встановлено законом, не вирішила заяву. Відповідач не подав відзив на позов, хоча про розгляд справи повідомлений належним чином (а.с.125).

02 грудня 2021 року у справі відкрито спрощене позовне провадження без виклику сторін (а.с.121-122).

Суд, дослідивши матеріали справи, зробив висновок про задоволення позову з таких підстав.

Встановлені судом факти і обставини, що стали підставами звернення.

Так, 02 червня 2021 року позивач подав до Ради заяву про надання дозволу на розробку проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки у власність орієнтовною площею 0,0030 га для будівництва індивідуального гаражу, яка розташована на території м.Кропивницького біля існуючих гаражів по Проспекту Перемоги (біля стадіону школи №20), що розміщені на земельних ділянках з кадастровими номерами: 3510100000:23:141:0116; 3510100000:23:141:0023; 3510100000:23:141:0024 (а.с.13-14).

Разом зі заявою ОСОБА_1 подав графічні матеріали місця розташування земельної ділянки (а.с.17, 19, 21). Заява не вирішена на засіданні Ради досі.

Отже, граничний строк розгляду заяви завершився 02 липня 2021 року. Тому Рада допустила протиправну бездіяльність. Захист порушеного права полягає у зобов'язанні Ради розглянути заяву.

Кіровоградський адміністративний окружний суд вирішив:

Позов задовільнити.

Визнати протиправною бездіяльність Кропивницької міської ради Кіровоградської області щодо вирішення заяви ОСОБА_1 про надання дозволу на виготовлення проекту землеустрою від 02 червня 2021 року.

Зобов'язати Кропивницьку міську раду Кіровоградської області розглянути заяву ОСОБА_1 про надання дозволу на виготовлення проекту землеустрою від 02 червня 2021 року.

Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань Кропивницької міської ради Кіровоградської області на користь ОСОБА_1 судові витрати в сумі 11335 грн.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103841333>

Кейс № 3

Справа № 916/341/22

08.02.2022 року об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» звернулося до Господарського суду Одеської області з позовною заявою /вх. № 356/22/ до Голови правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4, Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» у складі ОСОБА_4 (Голова Правління), ОСОБА_2 (Член Правління), ОСОБА_3 (Член Правління) та товариства з обмеженою відповідальністю «Керуюча компанія «Затишок» з вимогами:

- до Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» у складі ОСОБА_4 (Голова Правління), ОСОБА_2 (Член Правління), ОСОБА_3 (Член Правління) про визнання Протоколу № 4 Зборів Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» від 31.07.2021 року недійсним з моменту його прийняття;
- до Голови правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4 та товариства з обмеженою відповідальністю «Керуюча компанія «Затишок» про визнання договору № 3 про надання послуг з обслуговування об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» від 01.08.2021 року, укладений Головою Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4 з ТОВ «КК «Затишок» недійсним з моменту його укладення.

В обґрунтування позовних вимог позивач посилається на те, що відповідач-1 вступив у зловмисну домовленість з відповідачем-3 і діяв при цьому у власних інтересах, нехтуючи інтересами ОСББ, у зв'язку із чим, на думку позивача, правочин є недійсним з огляду на наявність дефектів його елементів.

Ухвалою суду від 14.02.2022 року відмовлено у відкритті провадження в частині вимог об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» до Голови правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4 та Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» у складі ОСОБА_4 (Голова Правління), ОСОБА_2 (Член Правління), ОСОБА_3 (Член Правління) про визнання протоколу недійсним.

Ухвалою суду від 14.02.2022 року прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження у справі № 916/341/22 в частині вимог об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» до товариства з обмеженою відповідальністю «Керуюча компанія «Затишок» про визнання договору недійсним; постановлено справу розглядати за правилами загального позовного провадження; підготовче засідання призначено на 10.03.2022 р. об 11:30 год.

Ухвалою від 30.05.2022 року задоволено клопотання позивача об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" про залучення до участі у справі у якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача /вх. № 9060/22 від 27.05.2022 року/ у справі № 916/3884/21; постановлено залучити до участі у справі у якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача: ОСОБА_4 , ОСОБА_2 , ОСОБА_3 ; постановлено відкласти підготовче судово засідання на 22.06.2022 р. о 10:30 год.

24.06.2022 року на адресу суду надійшли пояснення третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивача ОСОБА_2 /вх. № 11366/22/, в яких третя особа підтримує позовні вимоги ОСББ "Успіх-25" та просить визнати недійсним договір № 3 про надання послуг з обслуговування об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» від 01.08.2021 року, укладений Головою Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4 з ТОВ «КК «Затишок». Третя особа пояснює, що 31.07.2021 року її було обрано членом правління ОСББ «Успіх-25» та повторно обрано 29.08.2021 року. ОСОБА_2 пояснює, що 27.06.2021 року на загальних зборах ОСББ, на яких вона була особисто присутня, було прийнято рішення про розірвання договору з ТОВ «Керуюча компанія Майстер-П» з 01.08.2021 року. Третя особа вказує, що питання про передачу будинку в управління чи в обслуговування до будь-яких компаній загальними зборами не розглядалось та не було прийнято рішень з цього питання.

Господарський суд Одеської області вирішив:

1. Позовні вимоги об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" - задовольнити у повному обсязі.
2. Визнати недійсним з моменту укладення договір № 3 про надання послуг з обслуговування об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-

25» від 01.08.2021 року, укладений Головою Правління об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Успіх-25» ОСОБА_4 з ТОВ «КК «Затишок».

3. Стягнути з товариства з обмеженою відповідальністю "Керуюча компанія "Затишок" /ЄДРПОУ 43555387, адреса - 65114, м. Одеса, вул. Левітана, 72, e-mail: kk-zatishok@ukr.net/ на користь об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Успіх-25" /ЄДРПОУ 40562894, адреса - 65000, м. Одеса, вул. Інглезі, 3/3, e-mail: ІНФОРМАЦІЯ_1/судовий збір у розмірі 2481,00 грн /дві тисячі чотириста вісімдесят одна гривня 00 копійок/.

URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107388740>

12. До теми: Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу.

1. Підготуйте наукову доповідь на тему:

1) «Сучасні системи організації адвокатської діяльності в Україні та у країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

2) «Порядок та умови набуття статусу адвоката в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС)

3) «Професійні права та обов'язки адвоката в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

4) «Гарантії адвокатської діяльності в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

5) «Моделі безоплатної правової допомоги в Україні та в країнах Європейського Союзу».

6) «Напрями гармонізації законодавства України із законодавством ЄС у галузі організації та діяльності інституту адвокатури».

2. Здійсніть аналіз рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на правову допомогу по одній з категорій справ:

- кримінальним справам;
- цивільним справам;
- справам про адміністративні правопорушення.

Кейси для поточного контролю знань і вмінь виконуються протягом семестру за темами дисципліни.

Наукова доповідь або презентація. Теми для підготовки

1. «Конституційне регулювання адвокатської діяльності в Україні та країнах ЄС».

1. «Функції інституту адвокатури України, порівняльна характеристика з функціями адвокатури європейських країн».

2. «Правова природа інституту адвокатури. Адвокатура інститут громадянського суспільства?».

3. «Страхування адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».

4. «Спеціалізація адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».

5. «Ліцензування адвокатської діяльності у країнах ЄС та перспективи для України».
6. «Основні положення Хартії основних прав Європейського Союзу 2000 р. щодо організації та діяльності інституту адвокатури».
7. «Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».
8. «Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».
9. «Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».
10. «Міжнародні стандарти та принципи взаємодії адвокатури і держави».
11. «Самоврядування органів адвокатури в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правова характеристика законодавства».
12. «Взаємодія адвокатури та органів держави в Україні та країнах ЄС».
13. «Адвокатура у системі судової влади: міжнародні стандарти та національне законодавство».
14. «Відповідальність адвоката за проявлення неповаги до суду в Україні та країнах ЄС». «Відповідальність адвоката за зловживання а процесуальними правами в Україні та країнах ЄС».
15. «Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».
16. «Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».
17. «Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».
18. «Інститут адвокатської таємниці: проблеми законодавчого врегулювання та практичної реалізації».
19. «Принцип незалежності адвокатури: правове регулювання та практика країн ЄС та України».
20. «Принцип несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності в Україні та країнах ЄС».
21. «Деонтологічні стандарти адвокатської професії у країнах ЄС» (обрати одну або декілька країн).
22. «Етика взаємовідносин адвоката і суду: національна та зарубіжна наукові доктрини».
23. «Культура поведінки адвоката в суді: теоретичні і практичні аспекти».
24. «Дисциплінарна відповідальність адвоката: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн ЄС та України».
25. «Питання цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні та країнах ЄС».
26. «Кримінальна відповідальність адвоката в Україні та країнах ЄС».
27. «Особливості відповідальності адвоката за порушення правил адвокатської етики в країнах ЄС».
28. «Адміністративна відповідальність адвоката в Україні та країнах ЄС».

29. «Сучасні системи організації адвокатської діяльності в Україні та у країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

30. «Порядок та умови набуття статусу адвоката в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС)

31. «Професійні права та обов'язки адвоката в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

32. «Гарантії адвокатської діяльності в Україні та в країнах ЄС» (оберіть для порівняння країни ЄС).

33. «Моделі безоплатної правової допомоги в Україні та в країнах Європейського Союзу».

34. «Напрями гармонізації законодавства України із законодавством ЄС у галузі організації та діяльності інституту адвокатури».

Заочна форма

Самостійна робота на заочній формі передбачає виконання контрольної роботи, виконання якої є обов'язковим (включає два теоретичних питання та практичне завдання).

Методичні рекомендації

Метою виконання контрольної роботи є поглиблення та закріплення знань з навчальної дисципліни, оволодіння методикою наукового аналізу, самостійного вивчення і узагальнення правових та інших джерел, правильного оформлення результатів дослідницької роботи та формування навичок оптимального застосування набутих знань і умінь в конкретних життєвих ситуаціях під час практичної діяльності.

Виконання контрольної роботи вимагає логічної послідовності та завершеності у викладенні вивчасного матеріалу і потребує здійснення таких заходів:

1) вибір варіанту контрольної роботи, він повинен відповідати порядковому номеру прізвища магістранта у списку групи,

2) підбір, вивчення та аналіз рекомендованих та інших відповідних нормативно-правових актів та літератури;

3) збір та узагальнення з тематики контрольної роботи матеріалів, статистичних та інших показників правоохоронної діяльності;

4) складання плану, написання вступу, основних положень контрольної роботи, формулювання висновків та пропозицій в практику адвокатської діяльності. Контрольна робота повинна відповідати таким вимогам:

1) мати титульний аркуш,

2) має складатися з плану, вступу (актуальності та мети дослідження), основної частини (викладання матеріалу з двох теоретичних питань з посиланням на закони та інші нормативно-правові акти), практичного завдання, висновків та списку використаної літератури.

Бажано наводити приклади реальних справ, статистику та здійснювати аналіз останніх змін та тенденцій у правовому регулюванні діяльності адвокатури. Практичне завдання: підготувати проект документу, зазначеному у вашому варіанті контрольної роботи.

3) сторінки роботи мають бути пронумеровані, питання виділені окремим шрифтом;

4) рекомендований обсяг - контрольної роботи – (12-15) друкованих сторінок, не враховуючи списку використаної літератури і додатків.

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності, всіх правил оформлення роботи та наявність посилань на використані джерела!!!

«0» варіант контрольної роботи

Варіант 0

1. Адвокатська техніка.
2. Підготовка свідків та самопідготовка адвоката до допиту
3. Підготувати проект документу: Адвокатський запит щодо отримання довідки про середню заробітну плату працівника

4.8. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / MozillaFirefox / MS Edge; Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, GoogleMeet; Система електронного навчання Moodle 3.9; Тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, маркери).

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Критерії оцінювання: аргументована, логічна, повна відповідь; вільне володіння матеріалом всього навчального курсу; вміння встановити зв'язок між теоретичною «базою» та практикою; залучення до відповіді самостійно опрацьованої літератури; вміння аналізувати нормативні документи та користуватися знаннями нормативних актів для рішення конкретних правових норм.

Перелік питань, які виносяться на залік

1. Взаємодія теорії адвокатури та адвокатської практики.
2. Правова природа, сутність та значення інституту адвокатури. Місце адвокатури у правовій системі держави.
3. Конституційно-правовий статус адвокатури.
4. Місце інституту адвокатури у юридичному механізмі захисту прав і свобод людини.
5. Функції інституту адвокатури: дискусійні питання правової регламентації.
6. Функція надання професійної правничої допомоги.
7. Функція захисту: момент виникнення, сутність та загальна характеристика.
8. Функція представництва у діяльності адвоката.

9. Поняття та система принципів адвокатури. Співвідношення принципів організації та діяльності адвокатури з іншими правовими категоріями.
10. Принцип верховенства права та законності у діяльності адвокатури.
11. Принцип незалежності адвокатури: міжнародні стандарти та національне правове регулювання.
12. Інститут адвокатської таємниці: сутність, правове регулювання, вітчизняна та зарубіжна наукові доктрини.
13. Деонтологічні засади адвокатської професії в Україні.
14. Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури та національне законодавство.
15. Роль Конвенції про захист прав людини та основних свобод у діяльності адвокатури.
16. Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави.
17. Міжнародні стандарти та принципи взаємодії адвокатури і держави.
18. Адвокатура та громадянське суспільство.
19. Адвокатура як суміжний інститут у механізмі судової влади.
20. Міжнародні стандарти взаємодії суддів та адвокатів.
21. Проблема адвокатської «монополії» на ринку юридичних послуг.
22. Обов'язки адвоката перед судом і перед своїм клієнтом: дискусійні питання.
23. Сучасна реформа інституту адвокатури в Україні.
24. Статус адвоката у суді.
25. Зміст правового статусу адвокатів України: актуальні наукові підходи, порядок набуття.
26. Професійні права та обов'язки адвоката: теоретичні і практичні проблеми.
27. Помічник адвоката: права і обов'язки, шляхи удосконалення нормативного регулювання його правового статусу.
28. Інститут стажування в органах адвокатури: аналіз національного та зарубіжного законодавства.
29. Особливості правового статусу адвоката – іноземця.
30. Професійні права адвоката: класифікація.
31. Професійні обов'язки адвоката: класифікація.
32. Проблеми захисту професійних прав та інтересів адвокатів. Суб'єкти захисту професійних прав адвокатів.
33. Гарантії адвокатської діяльності: міжнародні стандарти та національне законодавство.
34. Кримінально-процесуальні гарантії адвокатської діяльності питання теорії та практики.
35. Недоторканість адвоката: порівняльна-правова характеристика законодавства країн Європейського Союзу та України.
36. Складові елементи структури правових гарантій адвокатської діяльності: загальна характеристика.
37. Інститут юридичної відповідальності адвоката в Україні.
38. Підстави дисциплінарної відповідальності адвоката та суб'єкти застосування цього виду відповідальності.
39. Процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

40. Адміністративна відповідальність адвоката. Підстави та наслідки проявлення адвокатом неповаги до суду.
41. Зловживання адвокатом процесуальними правами: сутність та правові наслідки.
42. Цивільно-правова відповідальність адвоката перед клієнтом.
43. Кримінальна відповідальність адвоката.
44. Зобов'язання держави щодо захисту адвокатів від несправедливого або довільного дисциплінарного переслідування і стягнення у рішеннях ЄСПЛ.
45. Застосування практики Європейського суду з прав людини у діяльності адвоката.
46. Організаційно-правові форми адвокатської діяльності в Україні та країнах Європейського Союзу.
47. Оподаткування діяльності адвоката.
48. Проблеми правового регулювання організації та діяльності органів адвокатського самоврядування в Україні.
49. Виключне право адвокатів самостійно вирішувати спірні питання щодо самоврядності у рішенні Верховного Суду від 06.09.2016 р.
50. Підвищення кваліфікації адвокатами України: дискусійні питання.
51. Роль і місце адвокатури в системі надання безоплатної правничої допомоги.
52. Порядок допуску адвоката до надання безоплатної правової допомоги: дискусійні питання.
53. Проблеми оцінки якості надання безоплатної правової допомоги.
54. Характеристика основних рішень Європейського Суду з прав людини з питань реалізації права особи на безоплатну правову допомогу по різних категоріям справ.
55. Оплата послуг адвоката. Аналіз правових позицій Верховного Суду.
56. Принцип розумності адвокатського гонорару в практиці Європейського суду з прав людини та національній судовій практиці.
57. Види гонорарів адвоката. Постанова Верховного Суду стосовно "гонорару успіху" адвоката від 12 червня 2018 року у справі №462 / 9002/14-ц. 71..Право на безоплатну правову допомогу: конституційне і міжнародноправове регулювання. Суб'єкти права на надання безоплатної правової допомоги.
58. Надання правової допомоги на умовах ProBono в Україні.
59. Стандарти якості надання безоплатної правничої допомоги.
60. Оплата праці адвокатів, які працюють в органах і установах безоплатної правової допомоги.
61. Деонтологічні стандарти адвокатської професії: поняття, завдання та функції.
62. Основні принципи етичної поведінки адвоката.
63. Етика взаємовідносин адвоката і суду, адвоката та інших учасників процесу, адвоката та посадових осіб органів державної влади, адвоката та органів адвокатського самоврядування.
64. Етичні аспекти взаємин між адвокатами. Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах.
65. Відповідальність адвоката за порушення деонтологічних засад адвокатської діяльності.

66. Інститут страхування адвокатської діяльності: зарубіжний досвід та шляхи впровадження в Україні.

67. Інститут ліцензування адвокатської діяльності: зарубіжний досвід та шляхи впровадження в Україні.

68. Адвокат як суб'єкт фінансового моніторингу в Україні та країнах ЄС.

69. Особливості організації та діяльності адвокатури у Німеччині.

70. Інститут «адвокатського розслідування» в зарубіжних країнах та можливості запровадження в Україні.

«0» варіант залікового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання.

**Кафедра конституційного та адміністративного права і процесу
Дисципліна «Актуальні проблеми адвокатської діяльності»
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність 081 «Право»**

ЗАЛКОВИЙ БІЛЕТ №0

1. Взаємодія теорії адвокатури та адвокатської практики. (Максимальна кількість балів – 10).

2. Адміністративна відповідальність адвоката. Підстави та наслідки проявлення адвокатом неповаги до суду. (Максимальна кількість балів – 10).

3. Деонтологічні стандарти адвокатської професії: поняття, завдання та функції. (Максимальна кількість балів – 10).

**Старший викладач кафедри
конституційного та адміністративного права і процесу
доктор філософії в галузі «Право»**

Кур'ян В.В.

**Завідувач кафедри конституційного
та адміністративного права і процесу,
к.ю.н., доцент**

Ткаля О.В.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті (передбачено 7 відповідей)	7 x 5 = 35
2	Виконання практичних завдань (передбачено 5 завдань)	5 x 5 = 25
3	Наукова доповідь або презентація (передбачено 1)	10
4	Залік	30
	Всього	100

Заочна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті (передбачено 2 відповіді)	2 x 5 = 10

2	Виконання практичних завдань (передбачено 4 завдання)	4 x 5 = 20
3	Наукова доповідь або презентація (передбачено 1)	10
4	Контрольна робота	30
5	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання опитування. Максимальна кількість балів за одне семінарське заняття – 5.

5 балів ставиться, коли відповідь студента є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: виявляє повні, глибокі теоретичні знання, всебічно і ґрунтовно аналізує нормативно-правову базу; досконало розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно і критично оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно і повно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію; правильно використовує юридичну термінологію; наводить достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить правильні висновки, добирає переконливі аргументи; чітко, ясно і послідовно відповідає на поставлені питання.

4 балів ставиться, коли відповідь студента переважно є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: володіє теоретичними знаннями вище середнього рівня, але допускає незначні помилки; аналізує нормативно-правову базу; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію (при цьому відповідь може бути не зовсім цілісною і послідовною, містить незначні помилки); у цілому правильно використовує юридичну термінологію; наводить в цілому достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить у цілому правильні висновки, наводить достатні аргументи; досить чітко відповідає на поставлені питання.

3 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є змістовною і правильною, з певною кількістю значних помилок. Зокрема, студент: репродуктивно відтворює значну частину навчального матеріалу; аналізує нормативно-правову базу на середньому рівні, проте допускає правові помилки при її тлумаченні; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; посилається на чинне законодавство; виявляє здібності до порівняння, узагальнення, систематизації основних теоретичних положень (при цьому відповідь є недостатньо цілісною і послідовною, містить помилки); використовує юридичну термінологію, допускаючи неточності у її формулюванні; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; не досить чітко відповідає на поставлені питання.

2 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є задовільною, зі значною кількістю недоліків. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на базовому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на рівні середніх стандартів аналізує нормативно-правову базу, проте допускає суттєві правові помилки при її трактуванні; слабо розуміє

сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на посередньому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

1 бал ставиться, коли відповідь студента в цілому відповідає мінімальним критеріям. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на елементарному рівні, із суттєвими помилками аналізує нормативно-правову базу, має недостатні уявлення про сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на поверховому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; нездатний навести приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

Критерії оцінювання наукової доповіді: вступ, у якому визначено актуальність запропонованої проблеми; основна частина, в якій стисло розкривається наукова ідея автора, її теоретичне та практичне обґрунтування та авторське бачення проблеми; висновки та рекомендації щодо подальшого вирішення проблеми; системність і лаконічність викладення матеріалу, уміння вести наукову дискусію; цілісність і логічність представленого матеріалу.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань: встановлення правового змісту наведених в умовах задачі фактичних обставин; формулювання власної правової оцінки у відповідній формі; обґрунтування здійсненої правової оцінки; активність та результативність роботи; логічність, послідовність та правильність розв'язування практичних завдань.

Критерії оцінювання презентації: змістовність матеріалу, повнота розкриття теми, здійснення аналізу проблеми, наведення статистичних даних, наявність візуального супроводу слайдами (відео- та аудіо файлами за бажанням студентів); дотримання обмежень часу; якість усної доповіді; ступінь висвітлення всіх поставлених завдань та наявність власних висновків; оригінальність ідеї, уміння вести наукову дискусію; цілісність і логічність представленого матеріалу.

Критерії оцінювання тез доповіді: актуальність проблеми, ступінь розкриття предмету дослідження, наявність узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел, стильова єдність тексту, наявність наукової новизни, дотримання вимог академічної доброчесності, оформлення використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Теоретичне питання – обґрунтованість, ступінь розкриття сутності питань; уміння працювати з дослідженнями, юридичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; логічна завершеність викладу матеріалу; юридична грамотність, посилання на нормативно-правові акти та наукові статті;

Практичне завдання – встановлення правового змісту наведених в умовах завдання фактичних обставин; формулювання власної правової оцінки у відповідній формі; обґрунтування здійсненої правової оцінки, посилання на нормативно-правові акти; логічність та послідовність вирішення практичного завдання.

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>;
2. Закону України «Про Конституційний Суд України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>;
3. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>;
4. Закон України «Про безоплатну правничу допомогу», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>;
5. Загальна декларація прав людини: Прийнято резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю.К. Качуренко. 2-е вид. К.: Юрінформ, 1992. С. 18–24.
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Прийнято резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. // Права людини: Збірник документів / Укл. В.С. Семенов, О.Н. Ярмиш та ін. Харків: Ун-т внутр. справ, 1997. С. 30-41
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Прийнято резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. // Права людини: зб. док. / Укл. В.С.Семенов, О.Н. Ярмиш та ін. Х.: Ун-т внутр справ, 1997. С. 4-25.
8. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_835
9. Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів 9 червня 2017 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/3ae9a115a40b9a5bc04f_file.pdf/
10. Порядок допуску до складання кваліфікаційного іспиту, порядок складання кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні, затв. Рішенням Ради адвокатів України №154 від 01 червня 2013 року. URL: <http://vkdkka.org/wp-content/uploads/2013/09/Poryadokskladannia-ispytu.pdf>
11. Положення про помічника адвоката від 25 вересня 2015 року № 113. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2016-06-13-polozhennya_57ebcf6b3f2e0.pdf
12. Положення про Раду адвокатів України, затверджене Установчим з'їздом адвокатів України 17.11.2012 року зі змінами. URL:

<https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>.

Підручники, навчальні посібники

1. Адвокатура України: Збірник нормативно-правових актів / Г.В. Барабаш, Ю.М. Крамаренко, О.С. Тарасенко, С.А. Шалгунова, О.В. Шамара / За заг. ред. Шалгунової С.А. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 236 с.

Комаров В.В. Курс цивільного процесу: Підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х.: Право, 2018. 1352 с.

2. Варфоломеева Т. В. Історія адвокатури: посіб. / Т. В. Варфоломеева, С. В. Гончаренко. К.: Прецедент, 2018. 214 с.

3. Організація роботи адвокатури в Україні: навч. посібник / Т. Б. Вільчик, О. М. 26 Овчаренко, А. В. Іванцова та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. Харків: Право, 2017. 392 с.

4. Основи адвокатури та адвокатської діяльності (Навч. посібник для підготовки до комплексного іспиту) / І. Назаров, Т. Вільчик, О. Овчаренко. Харків. Право. 2019. 351 с.

5. Погорецький М. А. Адвокатура України: підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 368 с.

6. Яновська О. Г. Адвокатура та судова риторика: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / О. Г. Яновська. Київ: КНЕУ, 2018. 156 с.

7. Адвокатура України: уроки перших років самоврядності лабораторія законодавчих ініціатив. Київ, 2018. URL: https://parlament.org.ua/wpcontent/uploads/2018/09/Shadow_Report_Bar_19.09.2018pdf-1.pdf

8. Молдован В.В. Судова риторика : теорія і практика. Юрінком Інтер. 2020. 496 с.

9. Європейські стандарти адвокатури: навч.-метод. посібник / Ауріка Паскар, Оксана Щербанюк. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 82 с.

10. Адвокат та медіація / Г.Гаро, А.Зернова, Г. Єременко, Р.Коваль, С. Погоріла, В. Поліщук, О. Помазановська, Л. Романадзе, М. Саєнко, В. Ситюк. Х.: ФАКТОР-МЕДІА, 2022, 112 с.

Монографії

1. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні: монографія / Т.Б. Вільчик. – Харків: Право, 2019. – 400 с.

2. Біцай А.В. Участь адвоката у медіації / Монографія (за заг. ред. О.Г.Яновської). - Київ – 2017. – 238 с.

3. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: Монографія / С.О. Іваницький. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.

4. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти: монографія. Одеса: «Юридична література», 2017. 357 с.

5. Бірюкова А. М. Адвокатура України в умовах глобалізації: монографія. Київ, 2019. 423 с. 7 Заборовський В. В. Правовий статус адвоката в

умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.

Додаткові джерела

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЛКОВОЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF BALKOVOY v. UKRAINE). Заяви № 18960/12. Стислий виклад рішення від 09 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 95 від 30 травня 2013 року);

2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАРПЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KARPENKO v. UKRAINE). Заяви № 53450/11. Стислий виклад рішення від 09 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 95 від 30 травня 2013 року);

3. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МОСЕНДЗ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF MOSENDZ v. UKRAINE). Заяви № 52013/08. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року (Урядовий кур'єр № 95 від 30 травня 2013 року);

4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КАРАБЕТ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KARABET AND OTHERS v. UKRAINE). Заяви №№ 38906/07 та 52025/07. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року (Урядовий кур'єр № 95 від 30 травня 2013 року);

5. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СІЗАРЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SIZAREV v. UKRAINE). Заява № 17116/04. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 94, 29 травня 2013 року);

6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЛЮСАР ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SLYUSAR v. UKRAINE). Заява № 39797/05. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 94, 29 травня 2013 року);

7. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХАБРОВСЬКІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SHABROWSKI v. UKRAINE). Заява № 61680/10. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 94, 29 травня 2013 року);

8. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МАЙСТРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF MAYSTRENKO v. UKRAINE). Заява № 11023/12. Стислий виклад рішення від 09 квітня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 94, 29 травня 2013 року);

9. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШТАБОВЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SHTABOVENKO AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 22722/07 та 99 інших заяв. Стислий виклад рішення від 25 квітня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 94, 29 травня 2013 року);

10. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТРАНДАСІР ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF TRANDASIR v. UKRAINE). Заява № 75179/11. Стислий виклад рішення від 09 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 90 від 23 травня 2013 року);

11. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТЕРНОВІК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF TERNOVIK AND OTHERS v. UKRAINE).

Заява № 19430/06 та 19 інші заяви. Стислий виклад рішення від 11 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 88 від 21 травня 2013 року);

12. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДЬЯЧЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF DYACHENKO v. UKRAINE). Заява № 42813/05. Стислий виклад рішення від 18 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 86 від 17 травня 2013 року);

13. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОЖЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF ROZHENKO AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 2644/04 та 23 інші заяви. Стислий виклад рішення від 11 квітня 2013 року (Урядовий кур'єр № 86 від 17 травня 2013 року).

14. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БИСТРИК ПРОТИ УКРАЇНИ ТА ЄФРЕМОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF BYSTRİK v. UKRAINE AND YEFREMOV v. UKRAINE). Заява № 8827/05. Стислий виклад рішення від 19 березня 2013 року (Урядовий кур'єр № 76 від 23 квітня 2013 року);

15. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НИКОЛАЄНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF NIKOLAYENKO v. UKRAINE). Заява № 39994/06. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 61 від 02 квітня 2013 року);

16. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МЕДЛІНСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF MEDLINSKY v. UKRAINE). Заява № 22485/12. Стислий виклад рішення від 19 лютого 2013 року (Урядовий кур'єр № 59 від 29 березня 2013 року);

17. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄРОХІНА ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF YEROKHINA v. UKRAINE). Заява № 12167/04. стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 58 від 28 березня 2013 року);

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «СЕРГІЙ АФАНАСЬЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SARGEY AFANASYEV v. UKRAINE). Заява № 48057/06. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 58 від 28 березня 2013 року);

19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЗАМФРЕСКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF ZAMFERESKO v. UKRAINE). Заява № 30075/06. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 58 від 28 березня 2013 року);

20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХАЙРОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KHAYROV v. UKRAINE). Заява № 19157/06. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 58 від 28 березня 2013 року);

21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄРМОЛЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF YERMOLENKO v. UKRAINE). Заява № 49218/10. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 55 від 23 березня 2013 року);

22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КОВАЛЬ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KOVAL AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 22429/05. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 55 від 23 березня 2013 року);

23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГРИНЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF GRINENKO v. UKRAINE). Заява № 33627/06. Стислий виклад рішення від 15 листопада 2012 року (Урядовий кур'єр № 55 від 23 березня 2013 року);

24. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ДИММА ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF DYMMMA v. UKRAINE). Заява № 37654/10. Стислий виклад рішення від 05 лютого 2013 року (Урядовий кур'єр № 53 від 21 березня 2013 року);

25. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПМП «ФЕЯ» ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF FEYA, MPP AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 27617/06. Стислий виклад рішення від 21 лютого 2013 року (Урядовий кур'єр № 53 від 21 березня 2013 року);

26. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОБОТА ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF ROBOTА AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 7158/04 та 88 інших заяв. Стислий виклад рішення від 17 січня 2012 року. (Урядовий кур'єр № 36, 22 лютого 2013 року);

27. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ВАРАВА ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF VARAVA AND OTHERS v. UKRAINE). Заява № 12405/06. Стислий виклад рішення від 17 січня 2013 року. (Урядовий кур'єр № 36, 22 лютого 2013 року);

28. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «КРАВЕЦЬ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF KRAVETS v. UKRAINE) Заява № 14518/07. Стислий виклад остаточного рішення від 10 січня 2013 року (Урядовий кур'єр № 23 від 05 лютого 2013 року)

Додаткова література

1. Vilchuk T. DUTIES OF A LAWYER TO A COURT AND TO A CLIENT. Russian Law Journal. 2018;6(4):62-99. <https://doi.org/10.17589/2309-8678-2018-6-4-62-99>

2. Alec Karakatsanis. Usual Cruelty: The Complicity of Lawyers in the Criminal Injustice System Hardcover – October 29, 2019

3. Ed Johnston, Tom Smith. The Law of Disclosure: A Perennial Problem in Criminal Justice. December 18, 2020

4. Worrall J.L. Criminal procedure: From First Contact to Appeal. Fifth edition. New Jersey: Pearson, 2015. 528 p.

5. Mykhailo Kelman, Myroslava Kristinyak, Iryna Andrusiak, Panchenko Sergii, Rostyslav Kelman. The Influence of the ruling elite on political activity in the conditions of destructuring the essence of the philosophy of law: Wisdom. Special issue 1 (1), 2021 Philosophy of law (Yerevan – 2021).

6. Rights in practice: access to a lawyer and procedural rights in criminal and European arrest warrant proceedings. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019.

7. Панченко С. В. Судовий прецедент як джерело цивільного договірною права. Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4–5 жовтня 2019 року). Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. С. 42–46.

Інтернет-ресурси

<https://court.gov.ua/> – офіційний веб портал судової влади в Україні.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний вебсайт Генеральної прокуратури України.

<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.

<http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws> – законодавство України.

Рішення Конституційного Суду України N 23-рп/2009, від 30.09.2009р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://www.ccu.gov.ua/doccatalog/document?id=73758>

Сайт Ради адвокатів України - <http://radaadvokativ.org.ua/>

Сайт Національної асоціації адвокатів України - <http://unba.org.ua/akts-naau>

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua> Рада асоціацій адвокатів та товариств юристів Європи - <http://www.ccbe.eu>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Міжнародна асоціація адвокатів - <http://www.ibanet.org> СЕНМК:

1. «Організація діяльності адвокатури». Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=245:denna-formanavchannya&Itemid=151

2. «Практикум адвокатури». Режим доступу: <ftp://ftplec.nlu.edu.ua/%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%>

3. «Адвокатська деонтологія». Режим доступу:

<ftp://ftplec.nlu.edu.ua/%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%>